

Groenstructuurplan 2017

Het groene raamwerk van de gemeente Waalwijk

Inhoudsopgave Groenstructuurplan 2017

Voorwoord	5	8. Ambities Groenstructuur	66
1. Inleiding	6	8.1 <i>Ambities algemeen</i>	67
1.1 <i>Aanleiding</i>	6	8.2 <i>Ambities groene hoofdstructuur van de verschillende woonkernen</i>	68
1.2 <i>Doel en geldigheidsduur</i>	6	8.2.1 Waspik-Beneden	69
1.3 <i>Leeswijzer</i>	6	8.2.2 Bedrijventerrein Scharlo / Maasoever	70
2. Belang en waarden van groen	9	8.2.3 Waspik-Boven	71
3. Ontstaansgeschiedenis	12	8.2.4 Capelle	72
4. Landschap	14	8.2.5 Nieuwe-Vaart	73
5. Beleid en wetgeving	16	8.2.6 Sprang en Landgoed Driessen	74
6. Ruimtelijke ontwikkelingen	16	8.2.7 Vrijhoeve	76
7. Analyse Groenstructuur	17	8.2.8 Industrierterrein Haven	77
7.1 <i>Groenstructuur van het buitengebied</i>	17	8.2.9 Waalwijk	78
7.2 <i>Groene hoofdstructuur van de verschillende woonkernen</i>	18	9. Realisatie ambities	80
8.2.1 Waspik-Beneden	19	10. Bijlagen	82
8.2.2 Bedrijventerrein Scharlo / Maasoever	24	<i>Bijlage 1 - Ontwikkeling verschillende woonkernen</i>	84
8.2.3 Waspik-Boven	26	Waalwijk	84
8.2.4 Capelle	30	Waspik	85
8.2.5 Nieuwe-Vaart	33	Sprang-Capelle	86
8.2.6 Sprang en Landgoed Driessen	36	<i>Bijlage 2 - Beleid en wetgeving</i>	88
8.2.7 Vrijhoeve	40	Europees beleid	88
8.2.8 Industrierterrein Haven	44	Nationaal beleid	89
8.2.9 Waalwijk	48	Provinciaal beleid	90
		Gemeentelijk beleid	94
		<i>Bijlage 3 - Ruimtelijke ontwikkelingen</i>	100
		Infrastructuur	100
		Wonen	103
		Werken	104
		Groen	104
		<i>Losse overzichtskaart groene hoofdstructuur</i>	106

Voorwoord

GROEN staat de komende jaren hoog op de agenda in de gemeente Waalwijk. De afgelopen jaren is groen steeds meer onder druk komen te staan. We zien vaker groen, zowel gemeentelijk als particulier, verdwijnen. Die trend willen we ombuigen omdat groen waardevol is voor onze maatschappij.

GROEN heeft een positieve invloed op de gezondheid. De aanwezigheid ervan zorgt voor een verhoogde woningwaarde en groen is een buffer voor de waterhuishouding. Redenen genoeg om het groenstructuurplan met onze ambities erin te actualiseren. Voor u ligt dit geactualiseerde plan.

In dit plan staat de groene hoofdstructuur beschreven met de bijbehorende ambities om deze te versterken. De groene hoofdstructuur is het belangrijkste en meest waardevolle lokale gemeentelijke groen. Het zijn groenelementen die op dorps-, stads- of zelfs gemeentelijk niveau van belang zijn. De fysieke kenmerken van de gemeente Waalwijk zijn voor een groot deel af te leiden uit de ontstaansgeschiedenis en de structuur van het landschap. Cultuurhistorie en landschap zijn daarom in grote mate het uitgangspunt geweest voor het bepalen van de groene hoofdstructuur en de ambities voor de groene hoofdstructuur.

Het groenstructuurplan wordt gebruikt bij de toetsing op het gebied van groen bij ruimtelijke ontwikkelingen, herinrichtingsplannen en bestemmingsplanwijzigingen. Ook wordt het gebruikt in de afweging voor kapaanvragen van gemeentelijke bomen en het beoordelen van aanvragen voor de aankoop van snippergroen.

Een belangrijk middel waarmee ambities vanuit het groenstructuurplan worden verwezenlijkt is de Groene Agenda. Deze agenda wordt samen met inwoners opgesteld. Het geplande onderhoud aan wegen biedt ook kansen om de ambities te verwezenlijken. Genoeg ingrediënten om het groen in onze gemeente te versterken zodat het prettig wonen, werken en leven is in de gemeente Waalwijk, nu en later.

Wethouder openbare ruimte,
Jan van Groos

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het groenstructuurplan van 2007 is verouderd. Het groenstructuurplan wordt gebruikt bij de toetsing op het gebied van groen bij ruimtelijke ontwikkelingen, herinrichtingsplannen en bestemmingsplanwijzigingen. Tevens wordt het gebruikt in de afweging voor aanvragen voor kap van gemeentelijke bomen en de aankoop van snippergroen. Daarom is een actueel plan nodig.

Wat we ook zien is dat het groen het laatste decennium steeds meer onder druk is komen te staan. Door de hoge parkeerdruk, benodigde beschikbare ruimte voor kabels en leidingen en de besparingen op het groenonderhoud, is de hoeveelheid en de kwaliteit van het groen in de woonstraten afgenomen. In straten die worden heringericht, worden meer bomen gekapt dan dat er worden aangeplant. De ambitie van het groenstructuurplan van 2007 'Waalwijk over 25 jaar nog net zo groen!' is tot nu toe niet gehaald. Het is tijd om in actie te komen. Dit nieuwe groenstructuurplan is de eerste stap, in een aantal stappen, die wordt gezet om de gemeente Waalwijk groener te maken.

1.2 Doel en geldigheidsduur

Het doel van dit nieuwe groenstructuurplan is om een actueel beeld te krijgen van het belangrijkste en meest waardevolle gemeentelijke groen. En hoe we die kunnen versterken.

De groene hoofdstructuur betreft groenelementen die op dorps-, stads- of zelfs gemeentelijk niveau van belang zijn, gezamenlijk vormen ze het groene raamwerk van de gemeente Waalwijk. Door de groene hoofdstructuur vast te leggen, is duidelijk welke groenelementen extra bescherming genieten ten opzichte van het gemeentelijke groen dat niet onder de groene hoofdstructuur valt.

Het groenstructuurplan is opgesteld voor een periode van tien jaar. Na een periode van tien jaar wordt het plan geactualiseerd. In 2019 treedt vermoedelijk de Omgevingswet in. Mogelijk zal dit groenstructuurplan dan opgaan in de Omgevingsvisie en zal er op dat moment een tussentijdse evaluatie plaats moeten vinden.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft inzicht in het belang en de waarden van groen. In de hoofdstukken 3 en 4 zijn de ontstaansgeschiedenis en het landschap beschreven.

In hoofdstuk 5 en 6 staan overzichten vanuit wet-, regelgeving, beleid en geplande ruimtelijke ontwikkelingen.

Hoofdstuk 7 bevat per woonkern en woonwijk een uitgebreide inventarisatie en analyse van de groene hoofdstructuur. In hoofdstuk 8 staan ambities op basis waarvan de groene hoofdstructuur kan worden versterkt en in hoofdstuk 9 staan de mogelijkheden beschreven voor de realisatie van de ambities.

In hoofdstuk 10 zijn bijlagen opgenomen welke nadere informatie over de verschillende woonkernen, beleid en wetgeving en ruimtelijke ontwikkelingen bevatten. De overzichtskaart van de groene hoofdstructuur is als losse kaart in dit groenstructuurplan opgenomen.

7

“Dit nieuwe groenstructuurplan is de eerste stap om de gemeente Waalwijk groener te maken!”

Willaertpark - Waalwijk

2. Belang en waarden van groen

De laatste jaren wordt er steeds meer bekend over de voordelen van groen in de stad. De meeste mensen wonen graag in een groene wijk. De huizenprijzen in groene wijken, langs water of groengebieden zijn verhoudingsgewijs hoger. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat groen een betere gezondheid kan bewerkstelligen. Investeren in groen levert maatschappelijke, sociale en economische baten. Hiernaast staat per thema beschreven welke positieve invloed groen daarop kan hebben.

Groen daagt uit tot sport en spel

Gezondheid

Een groene omgeving nodigt uit tot recreatie, sport en spel. Deze actieve bezigheden dragen bij aan een goede gezondheid. Daarnaast zorgt de aanwezigheid van groen ervoor dat de kans op depressies en veel andere ziektes wordt verlaagd. Een uitzicht op een groene omgeving bevordert het herstelproces bij mensen die ziek zijn, waardoor het aantal opnamedagen in ziekenhuizen vermindert en het gebruik van pijnstillers af neemt.

Op hete dagen en nachten blijft een groene wijk koeler, wat bijdraagt aan een gezonder microklimaat. Bovendien heeft groen een positieve invloed op de luchtkwaliteit waardoor aandoeningen aan luchtwegen, hart- en vaatziekten kunnen afnemen.

Sociale cohesie

Een groene woonomgeving biedt mogelijkheden voor bewoners om elkaar vrijblijvend en zonder kosten te kunnen ontmoeten. Uit onderzoek blijkt dat mensen met meer groen in hun woonomgeving zich minder eenzaam voelen en minder vaak een tekort aan sociale steun ervaren. Groen kan ook ingezet worden om mensen bij elkaar te brengen, bijvoorbeeld door de aanleg van moestuinen. Het onderling contact tussen de bewoners kan op die manier bevorderd worden en de sociale cohesie versterken.

Uit onderzoek is gebleken dat in wijken met veel bomen kinderen meer buiten spelen dan in wijken met weinig bomen. Bovendien is er in de wijken met veel bomen meer sprake van

samenspel van de kinderen. Een groene omgeving draagt bij aan de motorische, geestelijke en sociale ontwikkeling van kinderen. Sport en recreatie zijn daarnaast hulpmiddelen bij de integratie van allochtonen in de Nederlandse samenleving. Bewoners zijn over het algemeen minder tevreden met jong, relatief kaal groen dan met groen dat al is volgroeid. Daarnaast is de kwaliteit van het groen zeker zo belangrijk als de kwantiteit.

9

Luchtkwaliteit

Nederland is dichter bevolkt en bebouwd dan de meeste andere Europese landen. Daardoor hebben we te maken met meer uitstoot van vervuilende stoffen als roet en fijnstof per vierkante kilometer. Uit studies blijkt dat er een duidelijk verband bestaat tussen concentraties fijnstof en gezondheidsaandoeningen. Stedelijk groen kan niet de volledige luchtvervuiling compenseren, die door de menselijke activiteiten is veroorzaakt, en zal nooit het aanpakken van de vervuilingbron kunnen vervangen.

Wel heeft groen grote positieve effecten voor de luchtkwaliteit:

- *Beplanting filtert vervuilende stoffen (zoals fijnstof en roet) uit de lucht;*
- *Gasachtige vervuilingen (zoals zwaveldioxide en ozon) worden opgenomen in de bladeren;*
- *Bomen onttrekken CO₂ aan de lucht en staan zuurstof af.*

Belang en waarden van groen

*Ontmoeten en ontspannen in een groene omgeving
Groene gevels voor verkoeling en reductie van het energiegebruik*

Klimaatadaptatie

Groene oppervlakken hebben, afhankelijk van de opbouw van het groen en de bodem, een grote sponswerking voor neerslag die dan niet afgevoerd hoeft te worden. Groene daken, beplante wadi's, het minimaliseren van verharde oppervlakken en het maximaal vergroenen kunnen een bijdrage leveren aan een meer klimaatbestendige stad. De groene oppervlakken en groene oevers helpen ook mee om het oppervlaktewater schoon te houden. Groen zuivert water door een effectieve en efficiënte opname van nitraat en fosfaat.

Verzachten van hitte

Wijken met veel groen of oppervlaktewater zijn op hete dagen tot 10°C koeler dan zeer versteende stadsgebieden. Bomen hebben een positief effect op het microklimaat door de schaduw en de geringere opwarming van het aardoppervlak onder de bomen. Alle vormen van groen- en wateroppervlakken hebben een koelend vermogen door verdamping.

Groen in de vorm van groene daken, groene gevels of strategisch geplaatste bomen kunnen bijdragen aan een reductie van het energiegebruik in gebouwen voor koeling. Ruimtes onder groene daken en achter groene gevels blijven koeler. Onder bomen blijft het koeler door de schaduwwerking, maar ook door de verdamping.

Tegenwoordig wordt in veel kantoorgebouwen al meer energie voor koeling dan voor verwarming gebruikt. Door de klimaatverandering zal de energiebehoefte voor koeling alleen nog maar toenemen. Uit het oogpunt van energiegebruik, gezondheid, arbeidsproductiviteit en welzijn wordt de inzet van groen voor het koelhouden van steden steeds belangrijker.

Economie

Een groene woonomgeving wordt door bewoners erg gewaardeerd. De aanwezigheid van groen en water vormt een belangrijke afweging voor mensen om ergens te gaan wonen. Uitzicht op groen, groen op loopafstand, een tuin grenzend aan water zijn redenen voor een waardevermeerdering van de woning.

Buiten spelenderwijs ontdekken

Uit onderzoek blijkt dat:

- Bij 'groen in de straat' de waardevermeerdering voor een woning 7% bedraagt;
- Bij groen op loopafstand (maximaal 400 m.) de waardevermeerdering 6% bedraagt;
- Bij wonen in de nabijheid van binnenwijken groen de waardevermeerdering oploopt tot 12%;
- Als een tuin grenst aan water, de woning tot 28% meer waard kan zijn;
- Een aantrekkelijk groene woonomgeving binnen 1 á 2 km een verhoging van de verkoopwaarde met zich meebrengt die ligt tussen de 5 en 10%;
- Een goed uitgevoerde groenstructuur gebouwen uit de wind kan houden, waardoor energiebesparingen tot 40% mogelijk zijn.

Hogere huizenprijzen hebben een hogere OZB-waarde tot gevolg zodat meer groen in de wijken bijdraagt aan meer inkomsten voor de gemeente.

Een groene omgeving betekent ook een verbetering van het economische vestigingsklimaat voor bedrijven. Het groen ver-

hoogt de waarde van bedrijfsgebouwen. Daarnaast worden door de aanwezigheid van groen, zowel binnen als buiten de werkrumte, de arbeidsprestaties verhoogd en blijkt het arbeidsverzuim te verminderen.

Veiligheid

Een groene omgeving zorgt voor ontspanning en daagt mensen uit tot recreatie. Mensen raken minder snel verveld of geïrriteerd en zijn daardoor minder geneigd tot agressiviteit, vandalisme en criminaliteit.

Beplanting kan ook een grote rol spelen op het gebied van verkeersveiligheid. Een bomenlaan accentueert het verloop van de weg en door het tunneleffect gaan weggebruikers langzamer rijden. Boomgroepen bij kruisingen in rechte wegen zorgen er ook voor dat men vaart mindert. Het verkeersremmende effect wordt verhoogd als de rotondes aantrekkelijk ingeplant zijn.

Biodiversiteit

De stad biedt mogelijkheden voor veel soorten flora en fauna. Zo dienen bomen, hagen en struiken als nest- of verblijfplaats en leveren zij voeding voor o.a. vogels en vleermuizen. En veel bloemen bevatten nectar waar bijen van leven. De biodiversiteit kan worden vergroot door uitbreiding en verbetering van de groenblauwe netwerken in en buiten de stad. Ook het optimaler gebruik van de vele oppervlakken van de stad kan bijdragen aan een vergroting van de biodiversiteit. Daken en gevels kunnen dienen als ondergrond voor vegetatie en biodiversiteit.

Bronnen:

- *De baten van de groene stad*, Stichting Groenforum Nederland, 2005
- *Sociaal-maatschappelijke en economische waarde van groen & blauw*, <http://www.groenblauwenetwerken.com/social/#heading-5>, z.d.

Fotobron: www.doelbeelden.nl

3. Ontstaansgeschiedenis

Toen het gebied van het huidige Waalwijk nog geen bewoning kende, had de wind vrij spel in de onbegroeide gebieden. Hierdoor werden de afgezette gronden sterk opgestoven. Op die manier ontstonden de Loonse en Drunense Duinen en kleinere zandophopingen welke donken werden genoemd.

12 Bron: Groenstructuurplan gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2007

Later steeg de zeespiegel en de grondwaterstand door de temperatuurstijging. In deze natte omgeving kon veen op grote schaal ontstaan. Veen is een vruchtbare, zuurstofarme en sponsachtige grondsoort, die opgebouwd is uit plantaardig materiaal. Deze veengronden strekten zich uit van de Maas tot aan de Loonse en Drunense Duinen. De veengronden waren niet ideaal voor het bedrijven van akkerbouw. Hiervoor was de grond te nat en veelal te zuur. Toch kon er akkerbouw bedreven worden doordat de veengronden werden verdeeld in smalle percelen van enkele tientallen meters breed en ruim een kilometer lang. De grondstroken, slagen genaamd, werden gescheiden door sloten om het gebied te ontwateren. Zo is het slagenlandschap ontstaan.

Bron: Veenbodem, Kenmerkende bodem van het veenlandschap, <http://www.geologievanederland.nl/ondergrond/bodems/veenbodem-veenlandschap, z.d.>

De eerste vaste bewoners (omstreeks 1200) vestigden zich op de door de oude Maas afgezette oeverwallen. Het veen werd

Loonse en Drunense Duinen

Slagenlandschap

in zuidelijke richting ontgonnen vanaf deze oeverwallen. Het maaiveld daalde als gevolg van de ontwatering van het veen. De grond werd te nat en men was gedwongen om zich op de zuidelijker gelegen hogere gronden te vestigen. Omdat het maaiveld daalde werden nieuwe zandruggen zichtbaar. De dekzandrug van de huidige Langstraat is daarom pas later ontdekt en uiteindelijk is deze as als de definitieve bewonings-as ingericht. Deze dekzandrug ligt in een overgangsgedebiet, tussen moerassen met rivieren en zeearmen aan de noordzijde en droge voedselarme zandgronden aan de zuidzijde, en staat bekend als de 'Naad van Brabant'. Het ligt iets schuin ten opzichte van de slagen van het veengebied.

Bron: Groenstructuurplan gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2007

Naast akkerbouw en veeteelt krijgt de ontginning rond de 13de eeuw een ander doel, namelijk turfwinning. Turf is gedroogd veen dat als brandstof kan dienen. Door toenemende welvaart en bevolkingsgroei in de Hollandse steden groeide de behoefte aan turf sterk. Met het vorderen van het turfsteken werden vaarten gegraven zodat turf en hooi kon worden getransporteerd. Hieruit ontwikkelde de scheepvaart als een nevenactiviteit.

De vestiging op droge zandgronden te midden van moerasige gronden is van tijd tot tijd riskant geweest. Het gebied overstromde meerdere malen per jaar met zeewater of door hoge rivierstanden. Dit zorgde voor verschuivingen van ontginningssassen of zelfs het wegvagen van dorpen.

De zwaarste overstroming was de St. Elizabethsvloed in 1421. Toen werd het veen grotendeels overspoeld met zware zeelei. Om de kans op nog meer overstromingen te verkleinen werd na de St. Elizabethsvloed de Zomerdijk aangelegd vlakbij de rivier en later de hoger en zuidelijker gelegen Winterdijk. Vanaf de Winterdijk vond verkaveling in een noord-zuidelijke richting plaats. De polders werden ontsloten door 'stegen' en 'stichten'. Wanneer de afstand tot de ontginningsas te groot werd ontstonden dwarswegen, de zogenaamde 'zeines' die oost-west georiënteerd zijn. Dit landschappelijke patroon van zeines en stegen is bepalend geweest voor latere stedelijke ontwikkeling van Waalwijk.

Bron: Welstandsnota gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2012

Rond de 17de eeuw raakte het veen uitgeput, er kwam een einde aan de turfwinning. Na afgraving van het veen, werd de vrijgekomen zandgrond gebruikt als hooiland. Hooiland werd meer van belang na de vele overstromingen. Tijdens de overstromingen waren vele kleideeltjes mee gekomen. Er was een polder ontstaan met een dikke laag zeelei. Deze grond leverde een uitstekende kwaliteit hooi. De hooilanden kwamen in het veenkleigebied in zeer grote oppervlakten voor. In plaats van turf werd hooi het belangrijkste en bekendste product van deze poldergronden. Hooi uit de streek van de Langstraat werd zeer gewild vanwege de goede kwaliteit en werd ook naar het buitenland geëxporteerd. Naast de hooilanden waren veeteelt en veehandel eveneens bronnen van inkomsten.

Hiervan afgeleid begon in de 18de eeuw de schoenmakerij. De uitvoer van hooi en de leerindustrie werd in de loop van de 19de eeuw steeds belangrijker. De schoenmakerij en de leerlooierij kregen een fabrieksmatig karakter door de mechanisatie in de tweede helft van de 19de eeuw.

Bron: Groenstructuurplan gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2007

In hoofdstuk 10 is de bijlage 'Ontwikkeling verschillende woonkernen' opgenomen. Hierin staat beschreven hoe de afzonderlijke woonkernen zich in de loop der tijd hebben ontwikkeld.

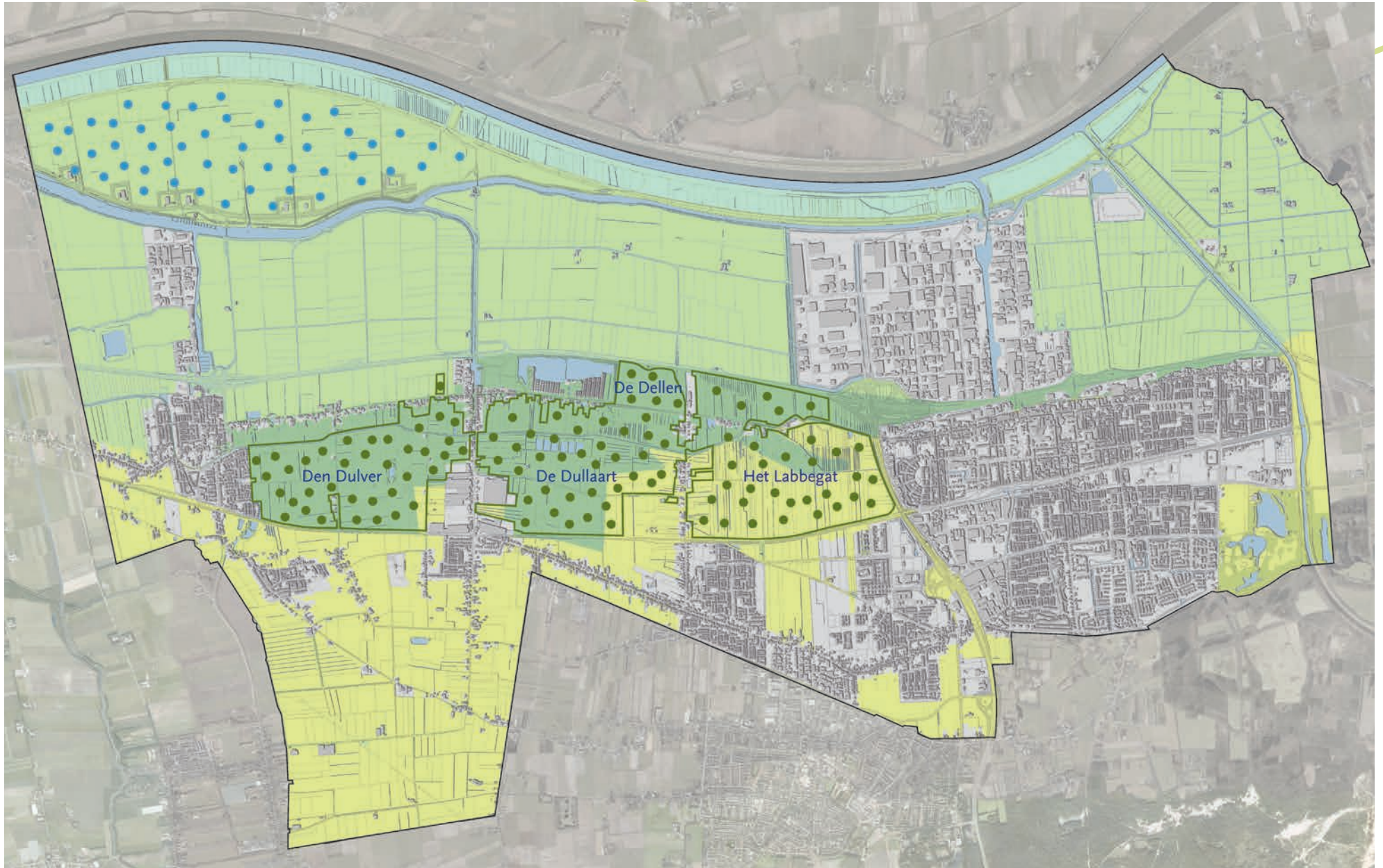
Diverse schoenleesten in het schoenenmuseum te Waalwijk - Leo de Jong

Zomerdijk

Winterdijk

4. Landschap

Basis

Water

Kern

Bebouwing

Landschappelijke zones

Uiterwaarden

Kleigronden

Veengronden

Zandgronden

Natuur

In realisatie: Natte Natuurparel

Water

Ruimte voor de rivier

Slagenlandschap - Ad Wagemakers

Het landschap van de gemeente Waalwijk is te onderscheiden in vier zones:

1. Uiterwaarden

De noordelijke zone tussen de Bergsche Maas en bijbehorende dijken wordt gevormd door de uiterwaarden. In deze strook liggen rivierkleigronden met kleinschalige percelen.

2. Kleigronden

De kleigronden liggen tussen de dijken van de uiterwaarden en de A59. Het gebied wordt gekenmerkt door openheid. De weidsheid van het landschap is te ervaren doordat de percelen grootschalig zijn met relatief weinig perceels- en laanbeplanting. Door ruilverkaveling is het landschap zo optimaal mogelijk ingericht voor de agrarische productie. Een bijzondere plek is de Overdiepse Polder. Deze polder is ingericht als waterbergingsgebied om de rivier de Bergsche Maas meer ruimte te kunnen geven in tijden van hoog water. Boeren die in deze polder woonden, kregen de mogelijkheid om op terpen te gaan wonen.

3. Veengronden

Globaal liggen de veengronden tussen Waspik, Waalwijk, A59 en het Halvezolenpad. In deze zone is het project Natte Natuurparel in ontwikkeling en liggen de natuurgebieden: Den Dulver, De Dullaert, Het Labbeget en De Dellen. De oorspronkelijke verkavelingsstructuur is ten westen van Waalwijk nog steeds te herkennen in het slagenlandschap. Het slagenlandschap bestaat uit smalle kavels die in noord-zuidelijke richting lopen. De kavels worden van elkaar gescheiden door ontwateringsloten en houtwallen. Deze houtwallen bestaan voornamelijk uit zwarte elzen en wilgen. Het slagenlandschap staat bekend om zijn natte karakter, de natuurlijke uitstraling en de aanwezigheid van drassige gebieden zoals de eendenkooi. Dat komt omdat het landschap op het overgangsgebied van infiltratie naar kwel ligt.

4. Zandgronden

De zandgronden ten zuiden van het Halvezolenpad hebben een meer afwisselend karakter van agrarisch grondgebruik, laanbeplanting en lintbebouwing.

Bronnen:

- Welstandsnota gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2012
- Structuurvisie Waalwijk 2025 - Deel A en B, gemeente Waalwijk, 2015

5. Beleid en wetgeving

Beleid en wetgeving kunnen raakvlakken hebben met of van invloed zijn op het groen in de gemeente Waalwijk. Hieronder staat, zonder uitputtend te zijn, een overzicht van relevant beleid en wetgeving.

- *Natura 2000;*
- *Habitatrichtlijn;*
- *Vogelrichtlijn;*
- *Natuurbeschermingswet;*
- *Flora- en faunawet;*
- *Boswet;*
- *Waterwet;*
- *Wet Natuurbescherming;*
- *Omgevingswet 2019;*
- *Natuurnetwerk Nederland;*
- *Verordening Ruimte 2014;*
- *Regionale landschapsvisie;*
- *Structuurvisie Waalwijk 2025;*
- *Mobiliteitsplan Waalwijk;*
- *Erfgoedkaart gemeente Waalwijk.*

In bijlage 2 'Beleid en wetgeving' in hoofdstuk 10 staan het bovenvermelde beleid en de wetgeving beschreven.

6. Ruimtelijke ontwikkelingen

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op het groen in de gemeente Waalwijk. Hieronder staat, zonder uitputtend te zijn, een overzicht van relevante ontwikkelingen.

- *Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL);*
- *Parallelroute Raamsdonksveer;*
- *Landgoed Driessen;*
- *Waesgeerd-West;*
- *Woningbouw Hoefsven;*
- *De Spranckelaer;*
- *Haven Waalwijk;*
- *EVZ Sprangse sloot.*

In bijlage 3 'Ruimtelijke ontwikkelingen' in hoofdstuk 10 staan de verschillende geplande ruimtelijke ontwikkelingen beschreven.

7. Analyse Groenstructuur

7.1 Groenstructuur van het buitengebied

Ecologische Hoofdstructuur (EHS):

- Natte Natuurparel 'Westelijke Langstraat';
- Het Eendennest;
- De Gansooiense en Capelsche uiterwaarden;
- De Baardwijkse Overlaat;
- Loonse en Drunense Duinen;
- Groene Venster in Landgoed Driessen.

Ecologische Verbindingszones (EVZ):

- Oude Maasje met de Zomerdijk. Een groot gebied langs het Oude Maasje is ecologisch ingericht;
- Het Zuiderafwateringskanaal, welke in de 19de eeuw gegraven is om de omstandigheden voor de landbouw te verbeteren. Het kanaal regelt de water aan- en afvoer voor het buitengebied. Het Zuiderafwateringskanaal heeft onnatuurlijke steile oevers en bevat voedselrijk, gebiedsvreemd water. Het kanaal heeft geen cultuurhistorische waarden;
- De Sprangse sloot ten westen van industrieterrein Haven. Het noordelijke stuk van de EVZ is nog niet gerealiseerd;
- Het Drongelens Kanaal met natuurlijke oevers en taluds. In het kader van Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat wordt bij de brug over het Drongelens Kanaal een ecopassage gerealiseerd die het rivierengebied van de Maas verbindt met het Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen;
- Verbinding tussen het Eendennest en de Binnenpolder van Capelle;

De Vest

- Vanaf de Donge langs de 's-Gravenmoerse Vaart naar de Binnenpolder van Capelle. In Waspik is ten zuiden van het Halvezolenpad De Vest aangelegd als stapsteen tussen deze natuurzones;
- De Bergsche Maas.

Natuur en groen buiten de EHS:

- Het Hoefsvengebied in Waalwijk, een uitloopegebied van de Loonse en Drunense Duinen en gedeeltelijk ingericht als natuurrecreatief landschapspark.

Cultuurhistorische landschappelijke elementen:

- De Winterdijk loopt van Baardwijk tot aan Waspik-Beneden en ligt op de grens van het zoekleigebied en het veengebied. In Waalwijk is de Winterdijk op enkele plekken onderbroken of is hij nauwelijks zichtbaar door bedrijven en woningen. Richting de kleinere kernen Capelle en Waspik is de Winterdijk wel goed zichtbaar vanwege de hogere ligging en de beplanting. Aan de voet van de dijk staan nog een aantal historische woningen. Vroeger lagen de turfvaarten haaks op de dijk, enkele hiervan zijn gedempt. Vanaf de Winterdijk zijn er prachtige doorzichten naar het achterliggende natuurlandschap van de Langstraat;
- Het bebouwingslint Sprang-Vrijhoeve-Nieuwe Vaart. Het lint wordt gekenmerkt door oude boerderijen die schuin ten opzichte van de straat staan. In de straat staan op enkele plekken leibomen die karakteristiek zijn voor het oude bebouwingslint. Tussen de woningen door zijn mooie doorzichten naar het omringende slagenlandschap;
- Het Halvezolenpad was vroeger een spoorlijn van Den Bosch tot aan Lage Zwaluwe, inmiddels is het een fietspad op regionaal niveau waar zich op enkele plekken een parkachtige groenstructuur heeft ontwikkeld. Het Halvezolenpad loopt als 'groene ader' door de kernen van gemeente Waalwijk.

Op de overzichtskaart 'Groene hoofdstructuur gemeente Waalwijk' staan de groenstructuren van het buitengebied aangegeven inclusief die van de woonkernen en woonwijken.

7.2 Groene hoofdstructuur van de verschillende woonkernen

18

De groene hoofdstructuur bestaat uit groeneenheden die op dorps-, stads- of zelfs gemeentelijk niveau van belang zijn. Vanwege de omvang, de ligging en/of de functie. De huidige groene hoofdstructuur is per woonkern geïnventariseerd.

Vervolgens is de groene hoofdstructuur geanalyseerd door middel van een sterkte-zwakteanalyse. Op basis van deze analyse zijn de ambities voor de groene hoofdstructuur bepaald. Deze ambities staan beschreven in hoofdstuk 8.

De huidige groene hoofdstructuur en de 'te ontwikkelen' groene hoofdstructuur zijn per woonkern op kaarten in beeld gebracht. De wijk Landgoed Driessen behoort tot de stad Waalwijk. Omdat de wijk geografisch bij Sprang ligt, is Landgoed Driessen in de beschrijving van die woonkern opgenomen. De groene hoofdstructuur van alle woonkernen, industrieterreinen en het buitengebied gezamenlijk, is op de overzichtskaart 'Groene hoofdstructuur gemeente Waalwijk' aangegeven.

De groene hoofdstructuur van de gemeente Waalwijk, als losse kaart in dit Groenstructuurplan opgenomen

7.2.1 Waspik-Beneden

Inventarisatie van de huidige groene hoofdstructuur

Winterdijk ('t Vaartje)

De Winterdijk is een belangrijk cultuurhistorisch element van de gemeente Waalwijk. Het ligt op de overgang van zeekei naar veengronden. Vroeger lagen de turfvaarten haaks op de dijk. De dijk is vanwege de hoge ligging goed zichtbaar vanuit het landschap. Op de dijk staat aan de noordelijke kant een bomenrij. Langs de dijk staan een aantal historische woningen. Tussen de woningen door zijn prachtige doorzichten naar het achterliggende landschap.

Groenzones langs het Zuiderafwateringskanaal

Het Zuiderafwateringskanaal is in de 19de eeuw gegraven om de omstandigheden voor de landbouw te verbeteren. Het kanaal regelt de water aan- en afvoer voor het buitengebied. Het Zuiderafwateringskanaal is met een grote bocht om het centrum van Waspik-Beneden aangelegd, heeft onnatuurlijke, steile oevers en bevat voedselrijk, gebiedsvreemd water. Er zijn geen cultuurhistorische waarden aan het Zuiderafwateringskanaal toe te kennen. Naast de watergang liggen op enkele plekken brede groenzones met bomen, deze vormen een belangrijk onderdeel van de groene hoofdstructuur in Waspik-Beneden.

Stichtingsweg

De Stichtingsweg is vanwege de bomenlaan met oude karakteristieke knotwilgen een opvallend groen lijnelement in het landschap. De bomenlaan sluit aan op het park in de wijk Binnenbijster, waardoor er een overgang is van de woonkern naar het landelijke gebied.

Nieuwe Provincieweg en Schoutstraat

De Nieuwe Provincieweg is de toegangsweg tot de A59. De weg is hoger gelegen in het landschap. Het westelijke talud sluit aan op park Havendries en bevat bomen, waardoor de bebouwing aan het zicht onttrokken wordt. Aan de oostelijke kant van de Nieuwe Provincieweg ligt ook een talud met bomen. In het verlengde van deze straat ligt de Schoutstraat welke aan beide zijden voorzien is van bomen.

Benedenkerkstraat / Kerkstraat

De Benedenkerkstraat / Kerkstraat (foto rechtsboven) is een oud bebouwingslint dat aansluit op de Winterdijk. In het verleden waren de oude bebouwingslinten onverhard en stonden er (lei)bomen in de straten. Tuintjes waren er niet of nauwelijks. Veel van de (lei)bomen in de oude linten zijn verdwenen door de toegenomen druk op de openbare ruimte.

Schoolstraat

De Schoolstraat (foto rechtsonder) verbindt Waspik-Beneden met Waspik-Boven. Naast de verkeersontsluitende functie is de Schoolstraat van cultuurhistorische waarde. Het is een oud bebouwingslint waar vroeger een turfvaart liep.

Langs de weg liggen aan beide zijden brede groenstroken met hoge bomen. De Schoolstraat gaat over in de onbeplante Spoorstraat in Waspik-Boven.

Stationslaan

Haaks op de Schoolstraat ligt de Stationslaan. Deze straat ligt langs aan de voormalige spoorlijn. Het beschikt over een hoge bomenlaan.

Halvezolenpad

Het Halvezolenpad vormt een belangrijke groene ader door de kernen van de gemeente Waalwijk. Het is een belangrijke fietsroute op regionaal niveau en ligt op een aantal plekken, in een parkachtige structuur. Daarnaast is het Halvezolenpad van cultuurhistorische waarde. Vroeger was het een belangrijke spoorlijn ten behoeve van de industrie. De spoorlijn liep van Den Bosch tot aan Lage Zwaluwe.

Oude Straat

De Oude Straat is vermoedelijk één van de oudste ontginningsassen van Waspik-Beneden. Voor een groot deel loopt deze straat parallel aan het Zuiderafwateringskanaal en de straat wordt benadrukt door de bomenrij aan de noordzijde.

Havendijk

De Havendijk is een historisch element. Aan deze dijk lag vroeger de Kerkvaartse Haven. In de jaren '50 van de twintigste eeuw werd deze haven gedempt. Tegenwoordig vormt de dijk een gemetselde kade met een bomenrij van karakteristieke leilindes. Tussen de Veerstraat en Havendijk ligt een grasveld. Op deze plek heeft vroeger een wiel gelegen. De openheid is bewaard gebleven en vormt een groot contrast met de opgaande begroeiing van park Havendries en de begraafplaats.

Groene bufferzone tussen woonkern en A59

Aan de noordzijde van Waspik-Beneden, langs de A59, liggen park Havendries en de groene omrandingen van de begraafplaats. Zij vormen een groene bufferzone tussen de woonkern en de A59.

Landschapszone Waesgeerd-West

In de relatief nieuwe woonwijk Waesgeerd-West staan riante woningen met veel ruimte. Aan de westzijde van het plangebied ligt een landschapszone die zorgt voor een inpassing van de locatie in het landschap en dient als buffer tegen verdere verstedelijking.

Analyse van de huidige groene hoofdstructuur

Parken Stichtingsweg en Raadhuisstraat

In de wijk Binnenbijster ligt een park aan het uiteinde van de Stichtingsweg (foto boven). Vanaf dit park heeft men een mooi uitzicht over het landelijk gebied. Daarnaast ligt in het centrum van Waspik-Beneden een park aan de Raadhuisstraat (foto onder).

STERKTES

- *Weinig overlast van de A59 vanwege de groene bufferzone.*
- *Landschappelijke inpassingszone aan de westzijde van Waesgeerd-West, die verdere verstedelijking voorkomt.*
- *De bomenlaan langs de Nieuwe Provincieweg vormt aan de oostzijde een groene afscherming van de bebouwing.*

ZWAKTES

- *De oorspronkelijke karakteristieke uitstraling van het oude bebouwingslint Benedenkerkstraat/Kerkstraat is deels verloren gegaan doordat de bomen die er vroeger stonden grotendeels zijn verdwenen. De straat heeft een stenige uitstraling.*
- *Het zuiderafwateringskanaal regelt de regionale aan- en afvoer van water voor het buitengebied. Dit water wordt gekenmerkt als gebiedsvreemd water dat bovendien voedselrijk (eutroof) is en daarmee geringe potenties heeft voor een meer ecologische inrichting. Daarnaast ontbreekt op veel plaatsen de ruimte bijvoorbeeld voor het creëren van plas-dras situaties en flauwe oevers.*
- *De inrichting van de zone aan de noordzijde van de woonwijk Waesgeerd geeft geen relatie met de landschapszone van Waesgeerd-West.*

23

KANSEN

- *Door de aanleg van geveltuintjes in het oude bebouwingslint van de Benedenkerkstraat/Kerkstraat, kan een aangenamer woonklimaat en een minder stenige uitstraling worden gerealiseerd.*
- *Natuurontwikkeling op de plek van het voormalige spooreplacement langs het Halvezolenpad.*
- *De zone ten noorden van woonwijk Waesgeerd landschappelijk inrichten.*

BEDREIGINGEN

- *Te weinig ruimte voor plantvakken en bomen in het wegprofiel van het oude bebouwingslint.*

7.2.2 Bedrijventerrein Scharlo / Maasoever

Inventarisatie van de huidige groene hoofdstructuur

24

Scharlo/Achterste Dijk

De weg Scharlo is een belangrijke verkeersroute in het bedrijventerrein. Tevens is de dijk langs deze weg met oude woningen en bomen een belangrijk cultuurhistorisch en beeldbepalend element. Deze dijk was vroeger verbonden met de Havendijk, totdat de dijk doorsneden werd door de A59. Het dijklichaam loopt door in de Achterste Dijk die onbeplant is.

Ruytenbergweg

De Ruytenbergweg vormt de grens met het landelijke buitengebied en is een belangrijke groene weg in het bedrijventerrein. Langs de weg bevindt zich een groenstrook met bomenrij. In het verlengde van de weg ligt een groenstrook met jonge bomen. In het noordelijke deel zit een onderbreking in de groenstrook.

Dijkeindenweg

De Dijkeindenweg loopt van de weg Scharlo tot aan De Zandput ten westen van het bedrijventerrein. Vanaf de weg Scharlo tot aan de Blokenweg bevat de Dijkeindenweg een bomenrij aan de noordzijde. Daarna gaat deze bomenrij over in een bomenlaan die zeer opvallend is in het open landschap.

Analyse van de huidige groene hoofdstructuur

De Zandput

Ten westen van het bedrijventerrein Scharlo ligt een voormalige zandwinplas. Hier werd in de jaren 60 van de vorige eeuw zand opgegraven voor de aanleg van de A59. De beplanting rondom De Zandput vormt een markante massa in het open zeekleigebied.

STERKTES

- *Langs de weg Scharlo ligt een dijk die beeldbepalend is voor het bedrijventerrein. Daarnaast heeft de dijk cultuurhistorische waarde.*
- *De Zandput heeft ecologische waarden en vormt een markante massa in het open zeekleigebied.*
- *Het bedrijventerrein is aan de westkant grotendeels landschappelijk ingepast, vanwege de groenstrook met bomenrij langs de Ruytenbergweg. Deze groene strook loopt in noordelijke richting door tot aan het Oude Maasje.*

ZWAKTES

- *Aan de oostzijde is het bedrijventerrein vanuit het landschap dominant aanwezig. Langs het bedrijventerrein ligt de Kerkvaart. De dijk langs de waterloop is onbeplant.*

KANSEN

- *De onderbreking in de groenstrook aan de westkant van het bedrijventerrein opvullen met beplanting.*

BEDREIGINGEN

- *Uitbreidingen aan de westkant van het bedrijventerrein kunnen het landschappelijke beeld verstoren. Als bedrijven steeds dichterbij De Zandput gebouwd worden, vormt het gebied geen markante massa meer in het open zeekleilandschap.*
- *Vanwege regelgevingen vanuit de Keur van het waterschap is het niet toegestaan om bomen op waterkerende dijken (zoals die langs de Kerkvaart) te planten.*

7.2.3 Waspik-Boven

Inventarisatie van de huidige groene hoofdstructuur

26

Halvezolenpad

Het Halvezolenpad vormt een belangrijke groene ader door de kernen van de gemeente Waalwijk. Het is een belangrijke fietsroute op regionaal niveau en ligt op een aantal plekken, in een parkachtige structuur. Daarnaast is het Halvezolenpad van cultuurhistorische waarde. Vroeger was het een belangrijke spoorlijn ten behoeve van de industrie. De spoorlijn liep van Den Bosch tot aan Lage Zwaluwe.

Carmelietenstraat

Aan de noordzijde wordt Waspik-Boven begrensd door de Carmelietenstraat. Deze straat bevat een laan met hoge bomen. Zowel aan de noord- als zuidzijde is de bomenlaan op enkele plekken onderbroken. Vanaf de Jan van Erpstraat tot aan de Vrouwkvensvaartsestraat ontbreekt de bomenlaan (foto hiernaast).

Vrouwkенсаartsestraat

Ter hoogte van de oude lintbebouwing is de Vrouwkенсаartsestraat onbeplant. Op de particuliere kavels met historische boerderijen staan oude waardevolle erfbeplantingen.

De straat heeft ten noorden en ten zuiden van de lintbebouwing een laan met grote bomen. Vanuit de Vrouwkенсаartsestraat zijn er mooie uitzichten over het omringende landschap.

Schotse Hooglandersstraat

De Schotse Hooglandersstraat is in het noorden tot aan de splitsing met de Carmelietenstraat onbeplant. Na de splitsing heeft de Schotse Hooglandersstraat tot aan het Ruychtenpad een groenstrook met gevarieerde beplanting. Daarna beschikt de straat over een eenduidige bomenrij.

Geallieerdenweg / Juffrouwsteeg

De Geallieerdenweg loopt over in de Juffrouwsteeg en verbindt Waspik-Boven met Nieuwe Vaart. De straat bevat een laan met mooie grote bomen.

De Vest

In Waspik-Boven heeft een militair verdedigingswerk gelegen, om oprukkende vijanden uit de buurt van de vesting Geertruidenberg te houden. Op de plek van het verdedigingswerk is het natuurgebied De Vest gerealiseerd. Een paar puntvormige aarden wallen in het natuurgebied verwijzen naar het voormalige verdedigingswerk.

Kloppersteeg

De Kloppersteeg beschikt over een bomenlaan. Vanaf deze weg zijn er mooie uitzichten op de omliggende landbouwgronden.

's-Gravenmoerseweg

De 's-Gravenmoerseweg (foto hiernaast) bevat een bomenlaan in brede groenstroken. Het is de verbindingsweg tussen Waspik-Boven en 's-Gravenmoer.

Analyse van de huidige groene hoofdstructuur

Stadhoudersdijk

De Stadhoudersdijk heeft een bomenrij aan de noordzijde. Langs de weg liggen enkele poelen.

STERKTES

- Natuurgebied De Vest is een belangrijk verbindingselement in de Ecologische Hoofdstructuur. Het dient als stapsteen tussen de natuurzones de 's-Gravenmoerse Vaart en de Binnepolder van Capelle (Natte Natuurparel).
- De lintbebouwing in de Vrouwkенсаartsestraat heeft geen stenige uitstraling vanwege de oude waardevolle erfbeplantingen op de particuliere kavels.
- De mooie doorzichten naar het omringende landschap.

ZWAKTES

- De Schotse Hooglandersstraat heeft na de splitsing met de Carmelietenstraat een groenstrook met gevarieerde beplanting waardoor een onrustig beeld is ontstaan.
- De bomenlaan in de Carmelietenstraat ontbreekt ten dele in de westzijde en volledig aan de oostzijde. De straat heeft aan de oostzijde een ander karakter dan aan de westzijde. Dit komt enerzijds door het ontbreken van de boomstructuur en anderzijds door de grote weilanden langs de straat in het oostelijke deel.
- In het meest noordelijke gedeelte van de Vrouwkенсаartsestraat wijkt het openbaar profiel af van de gemeentelijke eigendomssituatie, waardoor de openbare ruimte beperkt is.
- De Spoorstraat is onbeplant en heeft een stenige uitstraling.

KANSEN

- Door de aanleg van geveltuintjes in het oude bebouwingslint van de Spoorstraat en het noordelijke deel van de Schotse Hooglandersstraat, kan een aangenamer woonklimaat en een minder stenige uitstraling worden gerealiseerd.
- Het doortrekken van de bomenlaan in de Carmelietenstraat op plekken waar hij ontbreekt.
- Ecologische verbindingzone realiseren tussen de 's-Gravenmoerse Vaart en De Vest.

BEDREIGINGEN

- Te weinig ruimte voor plantvakken en bomen in het wegprofiel van het oude bebouwingslint Spoorstraat en een deel van de Schotse Hooglandersstraat.
- Mogelijkheden voor groenaanplant in het meest noordelijke gedeelte van de Vrouwkенсаartsestraat wordt belemmerd vanwege het beperkte openbare profiel.

7.2.4 Capelle

Inventarisatie van de huidige groene hoofdstructuur

30

Wendelnesseweg

De Wendelnesseweg verbindt de twee kernen Capelle en Nieuwe-Vaart en is een oud bebouwingslint. Vroeger lag hier een vaart die later grotendeels is gedempt. In de kern Capelle is een klein stukje van deze vaart hersteld. Hier ligt een bomenlaan langs.

Op enkele plekken is de groene hoofdstructuur langs de Wendelnesseweg onderbroken. Vanaf het Zuiderafwateringskanaal loopt een eenduidige bomenlaan in zuidelijke richting. Na ongeveer 100 meter begint de brede groenzone tussen de Wendelnesseweg-Oost en Wendelnesseweg-West met gevarieerde beplantingen (foto rechts).

Winterdijk

De Winterdijk (Hoofdstraat/Waspiksedijk) loopt dwars door Capelle heen. Tussen de bebouwing door is er prachtig zicht op het omringende landschap. De Winterdijk is goed zichtbaar vanuit het landschap vanwege de hoge ligging. Tussen Waspik en Capelle bevat de Winterdijk een bomenrij aan de noordzijde. Ter hoogte van de kern Capelle staan leilindes aan de zuidzijde. Na de Nederveenweg heeft de Winterdijk een bomenlaan tot aan ongeveer de Koesteeg.

Zuiderafwateringskanaal

Het Zuiderafwateringskanaal loopt dwars door het natuurgebied van de Langstraat. Het is een kunstmatige waterloop met steile oevers en het regelt de water aan- en afvoer voor het buitengebied. Het kanaal heeft een hoge waterstand zodat er geen verdroging van het natuurgebied ontstaat.

Veerweg

De Veerweg heeft een belangrijke verkeersfunctie, het is de toegangsweg tot de A59. De Veerweg is voorzien van een bomenlaan tot aan de snelweg, daarna ontbreekt de beplanting. Het noordelijke gedeelte van de Veerweg heeft, vanaf de afbuiging van de vaart richting het Oude Maasje tot aan de Canadesebrug, een bomenrij aan de westzijde. Noordelijk van de Canadesebrug staat een bomenlaan die loopt tot aan het oorlogsmonument met monumentale wilgenboom.

Kruisvaart

Haaks op de Wendelnesseweg ligt de Kruisvaart. Dit is een voormalig landbouwpad en met deels een bomenlaan en deels een bomenrij.

Analyse van de huidige groene hoofdstructuur

STERKTES

- *Vanaf de Winterdijk zijn er mooie doorzichten naar het achterliggende landschap.*
- *Op de kruising van de Wendelnesseweg met het Zuiderafwateringskanaal ligt een oud sluisje. Dit is een bijzondere plek waar natuur en cultuurhistorie samen komen.*

ZWAKTES

- *De Veerweg is grotendeels onbeplant.*
- *De groene hoofdstructuur is op enkele plekken langs de Wendelnesseweg onderbroken. Daarnaast liggen er groenstroken tussen Wendelnesseweg-Oost en -West met gevarieerde beplanting waardoor een rommelig beeld is ontstaan.*
- *Het bedrijventerrein aan de westzijde van Capelle is niet landschappelijk ingepast. De bedrijfsloodsen zijn aanzienlijk zichtbaar vanuit het landschap.*
- *De omvang van het Recreatiepark 'De Spranckelaer' staat niet in verhouding tot de kleine kern Capelle. Daarnaast is het contrast tussen dit park en de landschappelijke omgeving te groot. Het park verstoort het landschappelijk beeld.*

KANSEN

- *Het onbeplante gedeelte van de Wendelnesseweg beplanten.*
- *Meer eenheid aanbrengen in de beplanting tussen de Wendelnesseweg-Oost en -West.*

BEDREIGINGEN

- *Vanwege regelgevingen vanuit de Keur van het waterschap is het niet toegestaan is om bomen op waterkerende dijken (zoals die langs de Veerweg) te planten.*

Kruisvaart in De Dullaart - Ad Wagemakers

7.2.5 Nieuwe-Vaart

Inventarisatie van de huidige groene hoofdstructuur

Nieuwe Vaart

De weg Nieuwe Vaart is een belangrijk cultuurhistorisch element. Het ligt in het verlengde van de Wendelnesseweg en is een oud bebouwingslint. Vroeger lag hier een vaart voor de export van hooi en turf, deze is inmiddels gedempt. Tussen het Halvezolenpad en de Eerste Wittedijk ligt tussen de hoofdweg en de parallelweg een berm met gevarieerde beplanting. Vanaf de Eerste Wittedijk naar het zuiden toe heeft de weg een bomenlaan.

Tolweg

De Tolweg bevat een bomenrij aan de oostelijke kant van de weg. De Tolweg gaat in zuidelijke richting over in de Willem van Gentsvaart. In deze straten lag vroeger een karrespoor met bomenlaan.

Willem van Gentsvaart

Ter hoogte van de oude lintbebouwing in de Willem van Gentsvaart staan aan de westzijde karakteristieke leibomen. Vanaf de Poolsestraat gaat de Willem van Gentsvaart onbeplant verder. Vroeger lag er in de Willem van Gentsvaart een oud karrespoor.

Heistraat

De Heistraat (foto linksonder) maakt onderdeel uit van het oude bebouwingslint dat door de kernen Nieuwe Vaart, Vrijhoeve en Sprang loopt.

De bomen die er vroeger stonden zijn grotendeels verdwenen. Deze straat is vrijwel onbeplant. De Heistraat bevat aan het begin bij de kruising met de wegen Nieuw-Vaart en Wendelnesseweg een laan met hoge bomen. Deze bomenlaan houdt na ongeveer 120 meter op.

Juffrouwsteeg

De Juffrouwsteeg (foto linksboven) gaat over in de Geallieerdenweg en bevat een mooie bomenlaan. Het is een verbindingsweg tussen Nieuwe-Vaart en Waspik-Boven.

Halvezolenpad

Het Halvezolenpad vormt een belangrijke groene ader door de kernen van de gemeente Waalwijk. Het is een belangrijke fietsroute op regionaal niveau en ligt op een aantal plekken, in een parkachtige structuur. Daarnaast is het Halvezolenpad van cultuurhistorische waarde. Vroeger was het een belangrijk spoorlijn ten behoeve van de industrie. De spoorlijn liep van Den Bosch tot aan Lage Zwaluwe.

Analyse van de huidige groene hoofdstructuur

Beukenlaan op de begraafplaats

Richting de begraafplaats loopt vanaf de Heistraat een markante laan met monumentale beuken. De beukenlaan loopt door op de begraafplaats.

STERKTES

- De markante monumentale beukenlaan op de begraafplaats.

ZWAKTES

- Tussen de Nieuwe Vaart en de Willem van Gentsvaart ligt een rechthoekige woonwijk. Deze wijk beschikt over weinig groen.
- De oorspronkelijke karakteristieke uitstraling van het oude bebouwingslint is ter plekke van de Heistraat deels verloren gegaan doordat de bomen die er vroeger stonden grotendeels zijn verdwenen. De straat heeft hierdoor een stenige uitstraling.
- De weg Nieuwe Vaart heeft vanwege de gevarieerde beplanting een rommelige uitstraling.
- In de Tolweg en de Willem van Gentsvaart is het cultuurhistorische karakter van de straat (karrespoor met bomenlaan) verdwenen. Vanaf de Poolsestraat richting het zuiden is de Willem van Gentsvaart onbeplant.
- Door het bebouwen van de open delen in het oude bebouwingslint met nieuwbouw, zijn veel doorkijkjes naar het achterliggende landschap verdwenen.

KANSEN

- Meer eenheid aanbrengen in de beplanting in de middenberm van de weg Nieuwe Vaart.
- Het aanplanten van (lei)bomen in de Heistraat.
- Het zuidelijke gedeelte van de Willem van Gentsvaart voorzien van (lei)bomen ter bevordering van het herstel van het historische karakter.

BEDREIGINGEN

- Verdergaand dichtbouwen van de open ruimtes langs de Willem van Gentsvaart waardoor de resterende doorkijkjes naar het achterliggende landschap verdwijnen.

7.2.6 Sprang en Landgoed Driessen

Inventarisatie van de huidige groene hoofdstructuur

36

Sprangse Duinen

Het gebied Sprangse Duinen is een groene ruimte tussen de sportvelden en de N261. Als reliëfrijke grondwal dient het als een geluidswering voor de N261. Bos en duin wisselen elkaar af met waterpartijen. Naast een geluidswerende functie hebben de Sprangse Duinen ook een ecologische en recreatieve functie. Het dient als ecologische stapsteen en je kunt er wandelen. Als er sneeuw ligt wordt er gespeeld en gesleed.

Oudestraat

De Oudestraat is een oude ontginningsas van Sprang. Aan de oostzijde bevat de Oudestraat een laan met hoge bomen. Ter hoogte van de molen houdt deze bomenlaan op vanwege de molenbiotoop en de aanwezigheid van kabels en leidingen.

Vanaf de basisschool Villa Vlinderhof heeft de straat richting Vrijhoeve een knotbomenrij aan de noordzijde (foto rechts), deze bomenrij is niet aaneengesloten. Op enkele plekken is de afstand tussen de bomen erg groot.

Kerkstraat / Van der Duinstraat

De Kerkstraat is een oud bebouwingslint dat over gaat in de Van der Duinstraat. Vervolgens loopt het bebouwingslint in westelijke richting door naar de Raadhuisstraat in Vrijhoeve en daarna naar de Heistraat in de wijk Nieuwe Vaart. In oostelijke richting gaat het lint verder in Waalwijk via Oosteind. Vroeger heeft dit lint door Waspik tot aan Raamsdonk gelopen. In het verleden waren de oude bebouwingslinten onverhard en stonden er (lei)bomen in de straten. Tuintjes waren er niet of nauwelijks. Veel van de (lei)bomen in de oude linten zijn verdwenen door de toegenomen druk op de openbare ruimte. De Kerkstraat heeft een stenig uiterlijk. Op enkele plekken staan (lei)lindes. Recentelijk zijn er met de herinrichting van de straat enkele geveltuintjes aangelegd.

Groenstroken rondom de woonwijk ten zuiden van Kerkstraat

De woonwijk ten zuiden van de Kerkstraat is landschappelijk ingepast. Aan de oostzijde (foto rechtsboven) van deze woonwijk ligt een oude houtwal, aan de zuidkant opgaande beplanting en aan de westzijde (foto rechtsonder) ligt een grondwal met gecultiveerde beplanting.

Noorder Allee

Deze weg verbindt Landgoed Driessen met Vrijhoeve. Het is voorzien van een jonge bomenlaan.

Groene Venster Landgoed Driessen

Het Groene Venster is een historische groenstructuur die deel uitmaakt van het stedenbouwkundige plan van Landgoed Driessen. Het is een overblijfsel van het oude slagenland-schap en is aangemerkt als Ecologische Hoofdstructuur.

Tilburgseweg

De Tilburgseweg is een verbindingsweg tussen Kaatsheuvel en Sprang. Aan de westzijde van de straat staat een bomenrij.

Analyse van de huidige groene hoofdstructuur

Bevrijdingsweg

De Bevrijdingsweg heeft een jonge bomenrij die op een bepaald punt verspringt naar de andere zijde van de weg.

STERKTES

- Landgoed Driessen is een jonge wijk met relatief veel groen.
- Het Groene Venster is van landschappelijke en ecologische waarde.

ZWAKTES

- De oorspronkelijke karakteristieke uitstraling van het oude bebouwingslint Kerkstraat/ Van der Duinstraat is deels verloren gegaan doordat de bomen die er vroeger stonden grotendeels zijn verdwenen. De straat heeft hierdoor een stenige uitstraling.
- De groenstructuur op de Oudestraat ontbreekt ter hoogte van de molen vanwege de molenbiotoop. Vanaf de basisschool Villa Vlinderhof heeft de straat richting Vrijhoeve een bomenrij aan de noordzijde waarbij de afstand tussen de bomen soms erg groot is.
- Gecultiveerde beplanting op de grondwal aan de westzijde van de wijk die ten zuiden van de Kerkstraat ligt.
- De Dijkstraat heeft een krap openbaar profiel en daardoor te weinig ruimte voor groen.

KANSEN

- Door de aanleg van meer geveltuintjes in het oude bebouwingslint van de Kerkstraat/ Van der Duinstraat, kan een aangenamer woonklimaat en een minder stenige uitstraling worden gerealiseerd.
- Knotbomen in de Oudestraat aanvullen zodat het een aaneengesloten bomenrij wordt.
- Knotbomenrij aanplanten in het onbeplante deel van de Oudestraat ter hoogte van de molen.
- Meer inheemse beplantingen aanbrengen op de grondwal aan de westzijde van de wijk die ten zuiden van de Kerkstraat ligt.
- Het realiseren van een tweede Groene Venster ten westen van het bestaande Groene Venster.
- Door de aanleg van geveltuintjes in de Dijkstraat, kan een aangenamer woonklimaat en een minder stenige uitstraling worden gerealiseerd.

BEDREIGINGEN

- Vlakbij het Molenplein staat een monumentale molen. De ruimte rondom deze molen is van landschappelijke waarde, vanwege de molenbiotoop. Zowel voor de windvang als het zicht op de molen, zijn hoge bomen niet mogelijk.
- Te weinig ruimte voor plantvakken en bomen in het wegprofiel van het oude bebouwingslint van de Kerkstraat.

7.2.7 Vrijhoeve

Inventarisatie van de huidige groene hoofdstructuur

40

Spoorbaanweg

Evenwijdig aan het Halvezolenpad ligt de Spoorbaanweg. Vanaf de Spoorbaanweg is er een mooi uitzicht op het slagend landschap in noordelijke richting. Langs de weg staat aan de zuidzijde een knotbomenrij.

Halvezolenpad

Het Halvezolenpad vormt een belangrijke groene ader door de kernen van de gemeente Waalwijk. Het is een belangrijke fietsroute op regionaal niveau en ligt op een aantal plekken, in een parkachtige structuur. Daarnaast is het Halvezolenpad van cultuurhistorische waarde. Vroeger was het een belangrijke spoorlijn ten behoeve van de industrie. De spoorlijn liep van Den Bosch tot aan Lage Zwaluwe. Tussen de kern Vrijhoeve en het Halvezolenpad ligt een evenementenvoorziening. Er is een geleidelijke overgang naar het landelijk gebied.

Bernhardstraat

Langs de Bernhardstraat staat op het terrein van de sportvelden een bomenrij. Ook staat er een haag aan de westzijde met een onderbreking ter hoogte van de vrachtwagenparkeerplaats.

Raadhuisstraat

De Raadhuisstraat (foto boven) maakt deel uit van het oude bebouwingslint in Nieuwe Vaart, Vrijhoeve en Sprang. Tussen de Louise de Colignystraat en de Bernhardstraat heeft de Raadhuisstraat op diverse plekken aan de noord- en zuidzijde leibomen staan. Na de splitsing met de Bernhardstraat ontbreken de leibomen in oostelijke richting.

Julianalaan

In de Julianalaan (foto linksonder) staat aan de oostzijde een rij kleine bomen in een smalle heg. Aan de westzijde staan op enkele plekken hoge bomen.

Hogevaart

De Julianalaan gaat in noordelijke richting over in de Hogevaart. In deze straat staan op enkele plekken (kastanje)bomen die door ziekte langzaam uitsterven.

Zuidhollandsedijk

Een deel van de Zuidhollandsedijk heeft haar historische karakter vrijwel verloren, omdat het dicht op het bedrijventerrein Berkhaag ligt. In dit gedeelte staan op enkele plekken (knot) bomen, maar grotendeels is er direct zicht op de bedrijven. Ter hoogte van de woonwijk is de dijk onbeplant. Ongeveer tussen 150 meter ten westen van de Loonstraat en 150 meter ten westen van Doorsteek liggen enkele niet-aaneengesloten bomenrijen aan de noord- en zuidzijde van de dijk. Daarna is de dijk in westelijke richting onbeplant.

Groen langs waterlopen

Langs de waterlopen in de wijk ten noorden van de Raadhuisstraat liggen robuuste groenzones die de woongebieden een besloten karakter geven. Langs een van de waterlopen in noord-zuid richting lag vroeger het Roubos dat inmiddels gekapt is.

Analyse van de huidige groene hoofdstructuur

STERKTES

- Het evenemententerrein tussen het Halvezolenpad en de kern Vrijhoeve zorgt voor een geleidelijke overgang naar het landelijk gebied.
- De groenstructuur langs de waterlopen in de wijk ten noorden van de Raadhuisstraat zorgt voor een mooie groene aankleding van de wijk en geven de woongebieden een besloten karakter.

Irenestraat

In de Irenestraat staat aan de oostzijde een bomenrij die in zuidelijke richting stopt ter hoogte van de volkstuinten.

ZWAKTES

- Bedrijventerrein Berkhaag heeft erg weinig groen.
- Zuidhollandsedijk heeft gedeeltelijk haar historische karakter verloren door de dichte nabijheid van het industrieterrein Berkhaag. In het gedeelte ten westen van Berkhaag is de dijk voor een groot gedeelte onbeplant.
- De Raadhuisstraat is na de splitsing met de van Bernhardstraat in oostelijke richting onbeplant.
- Er is nauwelijks groen aanwezig in de Loonsestraat.
- In de Irenestraat ontbreekt de bomenrij ter hoogte van de volkstuinten.

KANSEN

- De groene hoofdstructuur op de Zuidhollandsedijk versterken.
- De belangrijkste hoofdwegen in het bedrijventerrein Berkhaag voorzien van beplanting.
- Het bebouwingslint van de Raadhuisstraat na de splitsing met de Bernhardstraat in oostelijke richting aanplanten met leibomen.
- Een eenduidige rij grote bomen langs de Julianalaan en Hogevaart aanplanten.
- Groen aanbrengen in de Loonsestraat.
- De parkeerplaatsen naast de volkstuinten in de Irenestraat worden nauwelijks gebruikt. Hier is mogelijk ruimte om de bomenrij aan de oostzijde door te trekken tot aan het einde van de weg.

BEDREIGINGEN

- Te weinig ruimte in het wegprofiel van de Loonsestraat waardoor groenaanplant wordt bemoeilijkt.
- Het aanplanten van groen in de Dick Flemmingstraat wordt bemoeilijkt door een te krap profiel, de zware verkeersfunctie en de vele inritten.
- De boomstructuur langs de Hogevaart sterft langzaam uit door de kanstanjebloedingsziekte.

7.2.8 Industrierrein Haven

Inventarisatie van de huidige groene hoofdstructuur

44

Ecologische Verbindingszone

Ten westen van het industrierrein Haven ligt een Ecologische Verbindingszone (EVZ). Het natuurgebied van de Langstraat staat hierdoor in verbinding met het Oude Maasje. Daarnaast zorgt de zone voor een landschappelijke inpassing van de industrie.

De EVZ bestaat uit een nat en een droog profiel. De waterloop van de Sprangse sloot loopt door deze EVZ. Aan de oostzijde van de sloot ligt een schelpenpad hoger in het landschap, deze is voorzien van een bomenlaan die op

enkele plekken onderbroken is. In het zuidelijke gedeelte van de bomenlaan zijn bomen gekapt vanwege het zicht op de bedrijven vanaf de snelweg. Ten westen van de Sprangse sloot ligt een groenzone met poelen en bosjes. Naar het noorden vanaf de Sasweg heeft de EVZ een smaller profiel wegens particulier grondbezit.

Oude Maasje

Het Oude Maasje is een Ecologische Verbindingszone met flauwe oevers. Langs de waterloop staat riet en er staan verspreid enkele bomen.

Midden-Brabantweg

De Midden-Brabantweg beschikt grotendeels over een breed profiel met vier bomenrijen. Aan weerszijden van de weg liggen brede sloten.

In het noordelijke deel, vanaf de Van Harenstraat, ontbreekt de boomstructuur.

Kleiweg

De Kleiweg heeft aan de westzijde een aaneengesloten eenduidige bomenrij. Daarnaast ligt een brede sloot.

Sluisweg

De Sluisweg heeft aan de westzijde een eenduidige, relatief jonge, bomenrij langs een brede sloot. Aan de oostzijde staan bomen van verschillende soorten in een breed profiel.

De afstanden tussen de bomen variëren en er zitten onderbrekingen in de groenstructuur.

Industrieweg

In de Industrieweg staat een gevarieerd bomenbestand aan beide kanten van de weg. Op verschillende plekken zitten onderbrekingen.

Zomerdijk

Naast de recreatiehaven staat op de Zomerdijk een markante aaneengesloten bomenlaan die de cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle dijk versterkt.

Analyse van de huidige groene hoofdstructuur

STERKTES

- De Ecologische Verbindingszone langs de Sprangse sloot vervult, naast een ecologische functie, een waardevolle landschappelijke inpassing van het industrieterrein.
- De vier hoofdwegen in het industrieterrein zorgen voor een waardevolle groene uitstraling van het industrieterrein.

ZWAKTES

- De Ecologische Verbindingszone is in het noordelijke gedeelte smaller omdat het hier nog niet helemaal afgerond is.
- In het zuidelijke gedeelte van de bomenlaan langs het schelpenpad langs de Sprangse sloot zijn bomen gekapt vanwege het zicht op de bedrijven vanaf de snelweg. Hierdoor is de eenduidigheid van deze groenstructuur aangetast.
- De waterloop van de Haven heeft een functionele inrichting zonder ruimte voor groen. Het heeft geen landschappelijke waarde.
- Langs de Industrieweg staat gevarieerde beplanting. De bomen die er staan vormen geen eenheid, ze staan verspreid langs de weg. Tevens zijn er enkele onderbrekingen in de groenstructuur.
- In de Sluisweg ligt aan de oostzijde een groenstrook met gevarieerde beplanting. De bomen staan verspreid in het groen langs de weg. En op plekken ontbreekt de groenstructuur aan de oostzijde. Er is geen eenduidigheid in de groenstructuur ten oosten van de weg.
- In het noordelijke deel van de Midden-Brabantweg (vanaf de Van Harenstraat) ontbreken de bomen. Hier liggen alleen twee brede sloten langs de weg.

KANSEN

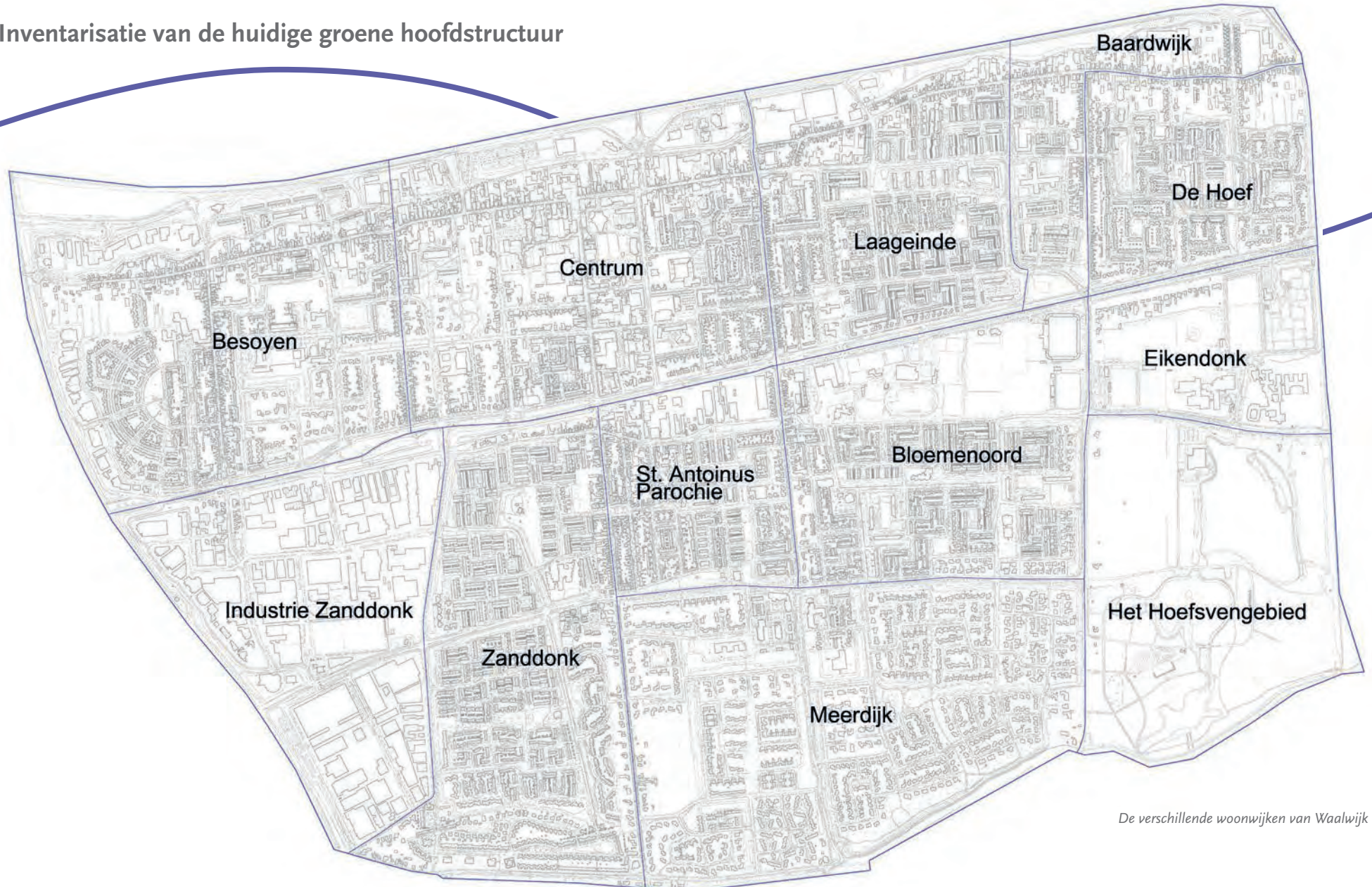
- Verbreden van het noordelijke gedeelte van de Ecologische Verbindingszone waardoor de inrichting van het zuidelijke deel kan worden doorgezet.
- Zorgen voor meer eenheid in de beplanting langs de Sluisweg en de Industrieweg. Zodra de eenduidige bomenrij aan de westzijde van de Sluisweg voldoende groot is om het groene beeld van de weg te kunnen bepalen, dan ontstaan mogelijkheden om de gevarieerde boomstructuur aan de oostzijde uit te dunnen of te vervangen. Zo wordt er meer eenheid gerealiseerd.
- Een boomstructuur ontwikkelen in het noordelijke deel van de Midden-Brabantweg.
- De Ecologische Verbindingszone aan de noordzijde van het Oude Maasje versterken door de aanplant van bomen en/of bosjes.
- De gekapte en/of uitgevallen bomen langs het schelpenpad langs de Sprangse sloot vervangen waardoor een eenduidig beeld ontstaat.
- Bij het afronden noordelijke ontsluitingsroute van bedrijventerrein Haven (deelproject van de ontwikkeling 'Haven Waalwijk') aanbrengen van opgaande begroeiing zodat de achterkanten van de bedrijven uit het zicht ontnomen worden. Indien mogelijk opgaande begroeiing doorzetten in westelijke richting ten noorden van de Pompweg.

BEDREIGINGEN

- Het aanplanten van bomen en bosjes langs het oude Maasje wordt belemmerd door de regelgevingen met betrekking tot de Keur van het waterschap. In de Keur staat vermeld dat het niet toegestaan is om bomen op waterkerende dijken te planten.
- Door de steeds toenemende druk (m.n. nutsvoorzieningen en riolering) op de openbare ruimte, en de gewenste functionaliteit van het industrieterrein, staat het groen onder druk.

7.2.9 Waalwijk

Inventarisatie van de huidige groene hoofdstructuur

Vroeger bestond Waalwijk uit drie kernen: Besoyen, Waalwijk en Baardwijk. Vanuit het bebouwingslint, dat door deze kernen loopt, heeft Waalwijk zich in zuidelijke richting verder ontwikkeld.

De belangrijkste verkeersaders worden gevormd door noord-zuid en oost-west lopende assen. De groene hoofdstructuur bevindt zich vooral op deze (oude) verbindingswegen. Tussen deze wegen bevinden zich verschillende woonwijken die in de laatste 60 jaar één voor één zijn ingevuld.

De wijkstructuur is gerelateerd aan de betreffende periode waarin de wijken gebouwd zijn. De woonwijken verschillen daardoor ook in groenstructuur ten opzichte van elkaar. De woonwijk Meerdijk bijvoorbeeld is veel ruimer opgezet met meer groen dan de woonwijk St. Antonius Parochie. Hiernaast zijn de verschillende woonwijken van Waalwijk in beeld gebracht.

Winterdijk

De Winterdijk is een waardevol cultuurhistorisch element en loopt van Besoyen (foto linksboven) tot aan Baardwijk. In Baardwijk is de Winterdijk over het grootste gedeelte goed zichtbaar vanaf de A59. Hier ligt een brede groene zone tussen de Winterdijk en de snelweg (foto rechtsboven).

Tussen de Groenstraat en de Laageindse Stoep is de Winterdijk volledig verdwenen, doordat op deze plek een bedrijf is gebouwd. In het centrum beschikt de Winterdijk tussen de Groenstraat en de Heulstraat over een waardevolle monu-

mentale laan van hoge bomen (foto linksonder). De dijk is op deze plek goed zichtbaar en te ervaren. Ter hoogte van de Gedempte Haven is de Winterdijk niet zichtbaar vanwege het ontbreken van hoogteverschil. Ter hoogte van de Dijkstraat is de Winterdijk deels te ervaren, hier staan kastanjes op de dijk. Tussen de Zomerdijksestoep en de Tempelierstraat is de dijk veranderd in een steil grastalud. Hier staat een nieuwbouw-

plan op de dijk en zijn geen bomen aanwezig (foto rechts- onder). In de wijk Besoyen tussen de Tempelierstraat en de Kruisstraat ligt de Winterdijk verscholen tussen woningen en bedrijven en heeft de dijk een breed profiel. Ten westen van de Kruisstraat is de dijk verdwenen, hier ligt een verhard parkeerterrein. Westelijk van dit parkeerterrein heeft de dijk een breed profiel met jonge bomen.

Bebouwingslint: Westeinde, Grotestraat, Laageinde, Loeffstraat en Hoogeinde

In het verleden waren de oude bebouwingslinten onverhard en stonden er (lei)bomen in de straten. Tuintjes waren er niet of nauwelijks. Veel van de (lei)bomen in het oude lint zijn verdwenen door de toegenomen druk op de openbare ruimte. In de Westeinde/Grotestraat staan nog enkele monumentale leibomen (foto links). In de Grotestraat zijn ter hoogte van het winkelcentrum (foto middenboven) nieuwe leibomen aangeplant. In het Laageinde staan voor een deel leibomen.

In de Loeffstraat/Hoogeinde (foto middenonder) staat een mooie lange rij van monumentale leibomen.

Vanuit het oude bebouwingslint Westeinde, Grotestraat, Laageinde en Hoogeinde lopen, in zuidelijke richting, een viertal oude straten met een belangrijke verkeersfunctie: Besoyensestraat, Stationsstraat/St. Antoniusstraat/Kloosterweg, Putstraat/Burg. Smeelelaan en Baardwijksestraat. Deze stedenbouwkundige structuur is typerend voor de ontstaansgeschiedenis van Waalwijk.

Stationsstraat, St. Antoniusstraat en Kloosterweg

De Stationsstraat ligt in het centrum van Waalwijk. Ter hoogte van de winkelstraat bevat deze straat een bomenrij aan de oostkant (foto rechtsboven). Richting het zuiden staan er bomen aan beide kanten van de weg. In het verlengde van deze straat ligt richting het zuiden de St. Antoniusstraat waar een paar kleine bomen verspreid langs de weg staan, daarna volgt de Kloosterweg. De Kloosterweg bevat een aaneengesloten laan met hoge bomen in een ruimer openbaar profiel (foto rechtsonder).

Putstraat en Burgemeester Smeelelaan

Tussen het centrum en de woonwijk Laageinde ligt de Putstraat. Ondanks de vele parkeervakken is er toch beperkte ruimte vrijgemaakt voor een kleine bomenrij aan de oostzijde van de Putstraat. Deze is recent aangeplant. Rond deze bomen is een heg aangeplant. Hiermee is de optimale groeninrichting bereikt.

Richting het zuiden ligt, in het verlengde van de Putstraat, de Burgemeester Smeelelaan. Er is een groot verschil in uitstraling tussen het noordelijke en het zuidelijke gedeelte van de Burgemeester Smeelelaan. Het noordelijke gedeelte ligt langs de woonwijk St. Antonius Parochie waar een jonge bomenlaan staat in een smal straatprofiel. Het zuidelijke gedeelte loopt door de woonwijk Meerdijk en bevat een bomenlaan in een breed groenprofiel met waterpartijen.

Akkerlaan

De Akkerlaan ligt aan de oostkant van de wijk Bloemenoord en is voor een groot gedeelte opnieuw aangeplant met een bomenlaan. Naast de Akkerlaan liggen brede groenstroken met waterpartijen. Ter hoogte van het RKC-stadion is een groene buffer aanwezig met hoge bomen.

Bachlaan / Reigerbosweg

De Reigerbosweg is aan de westzijde voorzien van een bomenrij in beplanting. Aan de oostzijde staan bomen in opgaand groen langs waterpartijen (foto boven).

In het verlengde van de Reigerbosweg in noordelijke richting, ligt de Bachlaan. De Bachlaan heeft aan de westzijde een bomenrij in opgaand groen en aan de oostzijde deels opgaand groen met bomen rondom de waterpartijen (foto hiernaast). Vanwege de beplanting langs deze wegen wordt het directe zicht vanuit de woonwijk Zanddonk op het industrieterrein Zanddonk ontnomen.

Zanddonkweg

De groene aankleding van het industrieterrein Zanddonk heeft een relatief hoge kwaliteit. De Zanddonkweg valt op door de laan met knotwilgen.

Halvezolenpark, Floris V-laan, Burg. Van de Klokkenlaan, Noorder Parallelweg, Ambrosiusweg en Olympiaweg

Het Halvezolenpad vormt een belangrijke groene ader door de kernen van de gemeente Waalwijk. Het is een belangrijke fietsroute op regionaal niveau. Binnen de kern Waalwijk ligt een grotendeels in een parkachtige structuur met ecologische potenties (foto linksboven). Daarnaast is het Halvezolenpad van cultuurhistorische waarde.

Vroeger was het een spoorlijn ten behoeve van de industrie. De spoorlijn liep van Den Bosch tot aan Lage Zwaluwe.

Parallel aan het Halvezolenpad liggen de Floris V-laan (foto middenboven), de Burg. Van de Klokkenlaan (foto rechtsboven), de Noorder Parallelweg (foto linksonder) en de Ambrosiusweg (foto middenonder). De Floris V-laan en de Burg. Van de Klokkenlaan beschikken over een rij mooie hoge bomen aan de noordzijde. De parkstructuur van het Halvezolenpad is hier goed te ervaren. Op deze plek lag vroeger het emplacement van de spoorlijn.

In de Noorder Parallelweg is aan de zuidzijde een nieuwe bomenlaan aangeplant. Langs de Ambrosiusweg staat een bomenrij aan de noordkant.

Aan de noordzijde van het sportpark Olympia ligt de Olympiaweg, deze ligt parallel aan het Halvezolenpark en beschikt over een aaneengesloten bomenlaan (foto rechtsonder). De Olympiaweg versterkt ter plekke de groenstructuur van het Halvezolenpark.

De Coubertinlaan

Aan de zuidzijde van het sportpark Olympia ligt de De Coubertinlaan met een aaneengesloten bomenlaan. De onlangs natuurlijk ingerichte waterpartij aan de oostzijde versterkt de groenstructuur van de De Coubertinlaan.

Beukenlaan en Eikenlaan

Haaks op de De Coubertinlaan begint de Beukenlaan. De Beukenlaan (foto boven) bevat een dubbele rij beuken langs een waterpartij.

Deze weg loopt over in de Eikenlaan waar aan beide kanten van de weg zomereiken staan (foto onder).

Dr. Mollerlaan

Langs de Dr. Mollerlaan staan aan de oostzijde twee rijen monumentale bomen in een brede groenstrook.

Wandelpark centrumgebied, toegangspad vanaf de Grotestraat en park Plantlust

Het Wandelpark in het centrum vormt een groene oase in een dicht bebouwd gebied. Het was oorspronkelijk een particuliere tuin. In het park staan monumentale bomen in ruime gazons.

Over het toegangspad vanuit de Grotestraat naar het Wandelpark groeien monumentale beukenarcades (foto rechtsboven).

Aangrenzend ligt het park Plantlust met bomenpartijen en gazons waar ruimte is om te ontspannen (foto onder).

Prof. Kamerlingh Onnesweg, Mozartlaan, Blyde Incomstelaan en Groenewoudlaan

De Prof. Kamerlingh Onnesweg, Mozartlaan, Blyde Incomstelaan en Groenewoudlaan vormen de zuid-as van Waalwijk en hebben een belangrijke verkeersfunctie. De Prof. Kamerlingh Onnesweg (foto linksboven) heeft ter hoogte van de industrie een groenstructuur die in ontwikkeling is.

De Mozartlaan heeft aan de zuidzijde een brede groenstrook met een bomenrij en waterpartij (foto linksonder).

In de Blyde Incomstelaan staan twee hoge bomenrijen aan de zuidzijde (foto middenboven).

De Groenewoudlaan (foto middenonder) heeft aan de zuidzijde twee bomenrijen, daarnaast ligt een waterpartij. De Groenewoudlaan heeft in het westelijke gedeelte ook een bomenrij aan de noordzijde, deze bomenrij stopt halverwege.

Oude slagen in De Hoef

In de woonwijk De Hoef ligt het restant van twee slagen van het oorspronkelijke slagenlandschap. Het is een groene plek in een dicht bebouwde wijk.

Meerdijk

De Meerdijk ligt in het verlengde van het oude bebouwingslint van Sprang/Vrijhoeve/Nieuwe Vaart. Aan de zuidzijde ligt een dichte houtwal waardoor de woonwijk een besloten karakter heeft. Langs het oostelijke gedeelte van de Meerdijk ligt een brede groenstrook met een waterpartij en verspreid enkele bomen. In het westelijke gedeelte van Meerdijk staat aan de noordzijde een bomenrij. Deze bomenrij en de houtwal vormen samen een dichte aaneengesloten bomenlaan.

Park aan de zuidzijde van de woonwijk Meerdijk (langs het fietspad Iro)

Aan de zuidzijde van de woonwijk Meerdijk ligt een langwerpige park dat als buffer dient tussen het Galgenwiel en de woonwijk. Ook vormt deze groene buffer een groene overgang van de woonwijk naar de Loonse en Drunense Duinen.

Frans Halslaan en Vincent van Goghlaan

De Frans Halslaan (foto boven) en de Vincent van Goghlaan (foto onder) vormen de belangrijkste verkeersaders in het oostelijke deel van de woonwijk Meerdijk. In deze straten liggen brede groenstroken met bomenrijen. In de Frans Halslaan ligt een waterpartij aan de westzijde.

Drongelens Kanaal

Het Drongelens Kanaal vormt een groene begrenzing aan de oostelijke kant van Waalwijk. Naast het kanaal loopt een recreatieve langzaamverkeersroute. Vanuit deze route is er mooi zicht op de brede oevers van het kanaal, de dijken, de groenstructuren en het Baardwijkse Overlaatgebied. Aan beide zijden van het Drongelens Kanaal staan op de dijklichamen waardevolle bomen die van groot belang zijn voor de Ecologische Verbindingszone.

Hoefsvengebied en Melkdijk

Het Hoefsvengebied is een waardevol en natuurlijk overgangsg gebied naar de Loonse en Drunense Duinen en wordt voor extensieve recreatieve doeleinden en natuurbeleving gebruikt. In het gebied ligt een grote voormalige zandwinplas waar gesurfd kan worden. Daarnaast liggen er groene weiden die omzoomd zijn met bosschages. Deze bosschages worden door bomenlanen met elkaar verbonden. Het Hoefsvengebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de Melkdijk. Dit is een cultuurhistorische dijk waar de natuur bezit van heeft genomen. Er groeien zeldzame koningsvarens en aan de voet van de dijk liggen restanten van legakkertjes. De Melkdijk heeft zijn waterkerende functie behouden.

Kerkstraat

De Kerkstraat is een noord-zuid gerichte straat en ligt tussen Besoyen en het centrum in. Vroeger was dit een steeg. In de straat staan bomen aan beide kanten van de weg.

Mr. van Coothstraat

De Mr. van Coothstraat ligt in het centrum. In de straat zijn de oude bomen verwijderd en nieuwe bomen geplant in ruime plantvakken.

Teisterbantlaan / Van der Merwedelaan

De Teisterbantlaan ligt tussen de woonwijken Baardwijk en Laageinde. Tussen de rotonde en de Van der Merwedelaan staat een robuuste bomenlaan. Daarnaast ligt aan de westzijde een brede groenstrook met een waterpartij en bomenrij. Ten noorden van de rotonde richting het bebouwingslint Laageinde/Loefstraat en in de Van der Merwedelaan is de groene hoofdstructuur gebrekkig.

Hoefsteeg

De Hoefsteeg was vroeger een karrespoor vanuit het bebouwingslint Loefstraat/Hoogeinde dat richting de weilanden liep. Dit pad is bij de aanleg van de Hoef gehandhaafd. Tussen de Loint en het Halvezolenpad is de Hoefsteeg een fietspad door een parkachtige omgeving met bomen en hagen. Het noordelijke deel is een woonstraat met een aantal bomen in een krap profiel.

Vooreinde

Het Vooreinde ligt haaks op het bebouwingslint Hoogeinde en bevat leibomen in een heg aan beide kanten van de weg.

Drunenseweg

In het westelijke gedeelte van de Drunenseweg is de beplanting gevarieerd en heeft het groen een landschappelijk karakter. De groene hoofdstructuur is, vooral rondom Eikendonk, incompleet. Richting Drunen, na de brug over het Drongelens Kanaal, staat aan de noordkant een aaneengesloten bomenrij.

Eerste Zeine en Tweede Zeine

De Eerste Zeine (foto boven) ligt in het noordelijke gedeelte van de woonwijken Zanddonk en de St. Antonius Parochie. In de wijk St. Antonius Parochie ligt de Eerste Zeine deels langs een brede groenstrook met gazon en jonge bomen. Hier is onlangs een nieuwe groenstructuur gerealiseerd. In de woonwijk Zanddonk ligt de Eerste Zeine langs brede groenstroken met waterpartijen en bomenrijen.

De Tweede Zeine (foto onder) ligt in het zuidelijke gedeelte van de woonwijk St. Antonius Parochie, ongeveer parallel aan de Blyde Incomstelaan. Tussen deze twee straten ligt een groot gazon met verspreid staande bomen, een hondentoilet, skatebaan en fietscrossbaan die nauwelijks gebruikt wordt.

Willaertpark

In woonwijk Zanddonk ligt het Willaertpark (foto linksboven). In deze groene wijkvoorziening liggen speelvoorzieningen en staan boomgroepen. Het park heeft beperkte ecologische waarden.

Beethovenlaan en park

De Beethovenlaan is een straat in de woonwijk Zanddonk. Het is een lange straat met verschillende groene structuren. In het noorden bevat de straat verspreid aan beiden kanten van de weg grote karakteristieke bomen (foto boven). Richting het zuiden staan bomen van verschillende soorten in gazon langs beide kanten van de weg (foto onder). In het zuiden liggen aan de oostelijke kant waterpartijen.

Aan het noordelijke gedeelte van de Beethovenlaan (foto links-onder) ligt een park met daarin Kinderboerderij 't Erf. In het park staan verspreid bomen van groot formaat.

Groen sportpark Olympia

Het sportpark Olympia heeft een brede groene omkadering met hoge bomen welke dient als groene buffer tussen het sportpark en het omringende woongebied (foto boven).

Door het sportpark loopt een wandelpad langs bomen en lage beplantingen (foto onder). Op twee plekken in het Olympiapark zijn belangrijke boomstructuren aanwezig in noord-zuid richting.

Kasteellaan, Burg. Moonenlaan, Margrietstraat, Irenestraat, Victoriestraat, Mgr. Zwijsenstraat en Prof. Nolenslaan

De Kasteellaan (foto links) ligt langs het ziekenhuis in de woonwijk Besoyen. Deze straat heeft een aaneengesloten bomenlaan, waarvan de bomen aan de noordkant in gazons staan. In oostelijke richting ligt de Burg. Moonenlaan (grote foto op volgende pagina) met bomen in brede groenstroken aan de noordkant. In oostelijke richting ligt de Margrietstraat

(foto midden). Deze straat loopt door het centrum en heeft bomen aan beide kanten van de weg. Na de kruising met de Stationsstraat gaat deze weg in oostelijke richting over in de Irenestraat (foto rechtsboven) waar bomen verspreid aan beide kanten van de weg staan.

Daarna liggen in oostelijke richting, na het Vredesplein, de Victoriestraat en de Mgr. Zwijsenstraat (foto rechtsmidden). In deze straat ligt te midden van twee wegen een groenstrook met een bomenrij in gazon. De groenstrook is met een heg omrand. Vervolgens ligt in oostelijke richting de Prof. Nolenslaan (foto rechtsonder), deze straat heeft aan de zuidzijde een aaneengesloten bomenrij in gazon.

Analyse van de huidige groene hoofdstructuur

STERKTES

- Vanaf de A59 vormt de Winterdijk het groene aanzicht van Waalwijk.
- Het Wandelpark en park Plantlust in het centrum zijn goed bereikbaar en centraal gelegen. Ze vormen een groene oase in een dicht bebouwd gebied.
- Het industriegebied Zanddonk wordt aan het zicht onttrokken door de groene omkadering van de Reigerbosweg en de Bachlaan.
- De landschappelijke knotbomenlaan in het industriegebied Zanddonk staat in contrast met de industriële omgeving.
- De waardevolle bomen op de dijklichamen langs het Drongelens Kanaal vormen een robuuste groene begrenzing van Waalwijk.
- De Meerdijk, het park aan de zuidzijde van de woonwijk Meerdijk, het Hoefsvengebied en de Melkdijk vormen een waardevolle groene overgang van het woongebied naar de Loonse en Drunense Duinen.
- Het Halvezolenpark is een belangrijke groene en recreatieve zone in de stad.
- Het sportpark Olympia heeft een brede groene omkadering welke functioneert als een sterke groene buffer tussen het sportpark en het omringende woongebied.

ZWAKTES

- De cultuurhistorische Winterdijk (zie foto) ligt gedeeltelijk verscholen achter bedrijven en op enkele plaatsen is hij zelfs verdwenen. De groene aankleding van de dijk verschilt per wijk waardoor de Winterdijk op delen een rommelige uitstraling heeft.
- De brede groenzone tussen de A59 en de Winterdijk in Baardwijk is in het westelijke gedeelte minder natuurlijk ingericht dan het oostelijke gedeelte.
- De oorspronkelijke karakteristieke uitstraling van het oude bebouwingslint Westeinde, Grotestraat, Laageinde, Loeffstraat en Hoogeinde is gedeeltelijk verloren gegaan doordat de leibomen die er vroeger stonden op enkele plekken zijn verdwenen. De straat heeft hierdoor lokaal een stenige uitstraling.
- De Baardwijksestraat is een belangrijke cultuurhistorische noord-zuid gerichte bebouwingsas. In deze straat staan kleine bomen op grote onderlinge afstand in kleine vakken. Het straatprofiel is krap en er is een hoge parkeerdruk aanwezig.
- Ook de Besoyensestraat is een belangrijke cultuurhistorische noord-zuid gerichte bebouwingsas. In deze straat zijn enkele boompjes aanwezig in kleine beplantingsvakken vanwege het krappe straatprofiel en de hoge parkeerdruk. Tevens is de beplanting gevarieerd waardoor een eenduidige structuur ontbreekt.
- De St. Antoniusstraat is een noord-zuid gerichte cultuurhistorische bebouwingsas. Er staan slechts een paar kleine bomen verspreid in de straat.
- In de St. Antonius Parochie liggen slechts twee belangrijke groenzones: langs de Eerste en de Tweede Zeine. De groenzone tussen de Tweede Zeine en de Blyde Incomstelaan is onsamenvattend en gebrekkig rondom de verschillende functies (hondentoilet, skatebaan en fietscrossbaan).

KANSEN

- De groenstructuur van de Winterdijk herstellen en de Winterdijk zelf als daar de mogelijkheid voor ontstaat. De groene hoofdstructuur kan versterkt worden door meer eenheid aan te brengen in het groen. Hierbij dient de herkenning en beleving van de dijk in ogenschouw te worden genomen.
- Het ecologisch inrichten van het westelijke gedeelte van de brede groenzone tussen de A59 en de Winterdijk in Baardwijk.
- De groene hoofdstructuur versterken of aanvullen in de belangrijke oost-west en noord-zuid gerichte verkeers- en bebouwingsassen op plekken waar deze van slechte kwaliteit is of ontbreekt.
- De oorspronkelijke beplanting van leibomen in het oude bebouwingslint Westeinde, Grotestraat, Laageinde, Loeffstraat en Hoogeinde waar mogelijk herstellen.
- Het aanleggen van geveltuintjes op plekken in het oude bebouwingslint waar te weinig ruimte is voor leibomen. Door de aanleg van geveltuintjes, kan een aangenamer woonklimaat en een minder stenige uitstraling worden gerealiseerd.
- De ecologische potenties van het Halvezolenpark (zie foto) beter benutten om de natuur nog meer de stad in te halen.
- Versterken van de, nu beperkte, ecologische waarden van het Willaertpark.
- De groene hoofdstructuur in de Floris V-laan verplaatsen naar de zuidzijde van de straat, waar meer ruimte is.
- Het ontwikkelen van een samenhangende groeninrichting met natuurlijke en recreatieve waarden in de groenzone tussen de Tweede Zeine en de Blyde Incomstelaan.

BEDREIGINGEN

- Door ruimtelijke ontwikkelingen, zoals nieuwbouw, is de Winterdijk op enkele plekken in de loop der tijd verdwenen. Het herstel van de Winterdijk wordt daardoor ernstig belemmerd.
- De bomen in de Vincent van Goghlaan (zie foto) zijn grotendeels aangetast door de kastanje-bloedingsziekte, waardoor deze bomen op een bepaald moment gekapt zullen moeten worden.
- In het oude bebouwingslint Westeinde, Grotestraat, Laageinde, Loeffstraat en Hoogeinde is op veel plekken geen ruimte voor groen vanwege de druk op de openbare ruimte. Het profiel is te krap, er is een hoge parkeerdruk aanwezig en er moet ruimte beschikbaar blijven voor kabels en leidingen. Hierdoor wordt realiseren van een groene hoofdstructuur ernstig belemmerd.
- Ook op diverse andere plekken in Waalwijk wordt groenaanplant belemmerd door de druk op de openbare ruimte en een krap openbaar profiel.
- Ten noordwesten van het Hoefsvengebied vindt mogelijk woningbouw plaats. Hierbij is het een uitdaging om de rust en ruimte, die essentieel zijn voor de natuurontwikkeling in het gebied, te waarborgen. Tevens spelen er andere, kleinschalige, initiatieven in het gebied die effect kunnen hebben op de natuur(ontwikkeling).

8. Ambities Groenstructuur

In dit hoofdstuk staan ambities voor het versterken van de groene hoofdstructuur. Groen heeft economische en maatschappelijke waarden. Zo heeft groen een positieve invloed op de gezondheid, aanwezigheid van groen zorgt voor een verhoogde woningwaarde en groen dient als buffer voor de waterhuishouding. De groene hoofdstructuur is het belangrijkste en meest waardevolle lokale gemeentelijke groen. Het betreft groenelementen die op dorps-, stads- of zelfs gemeentelijk niveau van belang zijn. Deze elementen vormen gezamenlijk het groene raamwerk van de gemeente Waalwijk. Het groen dat in dit groenstructuurplan is opgenomen geniet extra bescherming ten opzichte van het gemeentelijke groen dat niet onder de groene hoofdstructuur valt.

Voor de groene hoofdstructuur in het algemeen zijn de ambities verwoord in paragraaf 8.1. Tevens zijn voor de woonkernen en woonwijken meer concrete ambities bepaald, deze staan in paragraaf 8.2.

8.1 Ambities algemeen

Economische en maatschappelijke waarden

Groen heeft grote economische en maatschappelijke waarden. In hoofdstuk 2 staat beschreven welke positieve invloeden groen uitoefent op mensen, flora en fauna, de maatschappij en het milieu. Groen heeft een positieve invloed op de gezondheid, het dient als buffer voor de waterhuishouding, de aanwezigheid van groen zorgt voor een verhoogde woningwaarde en levert een bijdrage aan het vergroten van de biodiversiteit.

Omdat groen waardevol is, is het wenselijk om zowel kwalitatief als kwantitatief het groen in de gemeente Waalwijk te behouden en waar mogelijk te verbeteren of versterken. En bij herinrichting of herontwikkeling is het van belang om voldoende groen en groen van kwaliteit en diversiteit te realiseren. Omdat de groene hoofdstructuur het belangrijkste en meest waardevolle gemeentelijke groen is, is het vertrekpunt dat dit groen en deze bomen behouden blijven. Mochten er toch bomen uit de groene hoofdstructuur verloren gaan, dan dient vervanging door nieuwe, jonge bomen plaats te vinden. Deze jonge bomen nemen naar verloop van tijd de functie van hun voorgangers over. Op deze manier zorgen we ervoor dat de groene hoofdstructuur van de gemeente Waalwijk behouden blijft voor de toekomst.

Cultuurhistorie en landschap

De fysieke kenmerken van de gemeente Waalwijk zijn voor een groot deel af te leiden uit de ontstaansgeschiedenis en de structuur van het landschap. Cultuurhistorie en landschap zijn daarom in grote mate het uitgangspunt geweest voor het bepalen van de groene hoofdstructuur. Om de identiteit en herkenbaarheid van de gemeente Waalwijk en de verschillende woongebieden te behouden, is het belangrijk om de cultuurhistorie en het landschap te beleven. Groenstructuren die hier een rol in vervullen, zijn opgenomen in dit groenstructuurplan. Ze dienen beschermd en zoveel als mogelijk versterkt te worden zodat ze duurzaam in stand worden gehouden.

Ruimtelijke ontwikkelingen

De groene hoofdstructuur is het belangrijkste en meest waardevolle gemeentelijke groen. Het betreft groenelementen die op dorps-, stads- of zelfs gemeentelijk niveau van belang zijn. Deze elementen vormen gezamenlijk het groene raamwerk van de gemeente Waalwijk. Het groen dat in het groenstructuurplan is opgenomen geniet extra bescherming ten opzichte van het gemeentelijke groen dat niet onder de groene hoofdstructuur valt. Vanwege het belang van de groene hoofdstructuur, is het vertrekpunt dat dit groen en deze bomen behouden blijven. Echter zullen er altijd afwegingen moeten worden gemaakt bij ruimtelijke ontwikkelingen, herinrichtingsplannen

en bestemmingsplanwijzigingen. Groen, verkeer en stedenbouw versterken elkaar als ze op harmonieuze wijze zijn vormgegeven. Dit kan tot gevolg hebben dat groen moet wijken of dat er niet zoveel groen kan komen als wenselijk geacht vanuit de economische en maatschappelijke waarden van groen. Tevens kan het voorkomen dat bomen ziek worden of afsterven. Vertrekpunt bij verlies van bomen uit de groene hoofdstructuur is kwalitatieve vervanging door nieuwe, jonge bomen. Het is wenselijk om dit vertrekpunt te blijven hanteren.

Kapvergunningen

Het groenstructuurplan wordt gebruikt in de afweging voor kapaanvragen van gemeentelijke bomen. Als een kapvergunning voor gemeentelijke bomen wordt aangevraagd, wordt de waarde van de boom afgezet tegen de overlast die een boom veroorzaakt. Bomen van de groene hoofdstructuur hebben een grotere waarde dan bomen die niet tot de groene hoofdstructuur behoren. In het gemeentelijke kapvergunningenbeleid wordt er doorgaans voor bomen in de groene hoofdstructuur alleen een kapvergunning verstrekt bij ziekte, afsterven of gevaar voor de omgeving. Het is de wens om deze werkwijze te blijven hanteren. Tevens is het wenselijk om de kwalitatieve vervanging te verwerken in de uitgifte van kapvergunningen door middel van het verbinden van een plicht tot herplant aan de kapvergunningen voor bomen uit de groene hoofdstructuur.

Stichtingsweg met de karakteristieke knotwilgen

Snippergroen

Tevens is het uitgangspunt dat groen dat van belang is voor behoud van de groene hoofdstructuur niet wordt verkocht als snippergroen. Momenteel wordt er incidenteel groen van de groene hoofdstructuur als snippergroen uitgegeven. Dit gebeurt alleen mits gemeentelijke bomen behouden kunnen blijven en de kwaliteit van de groene hoofdstructuur gegarandeerd blijft.

Het is de ambitie dat in de toekomst groen dat onderdeel uitmaakt van de groene hoofdstructuur niet alleen kwalitatief, maar ook kwantitatief wordt beschermd door dit groen uit te sluiten van verkoop als snippergroen.

8.2 Ambities voor de groene hoofdstructuur van de verschillende woonkernen

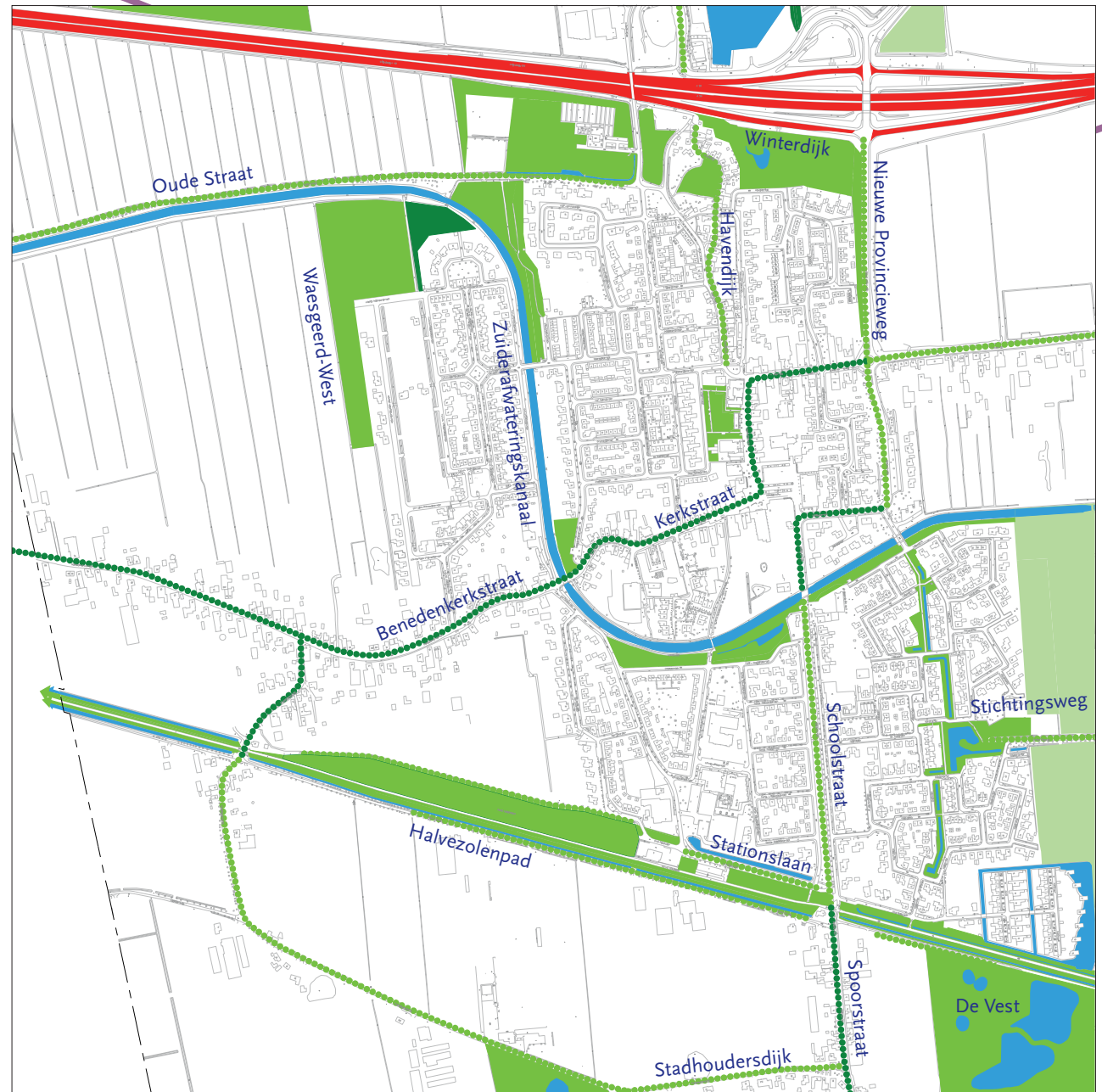
In deze paragraaf staan de ambities voor de woonkernen en woonwijken. Per gebied staat beschreven hoe de groene hoofdstructuur in kwaliteit en kwantiteit verbeterd kan worden.

8.2.1 Waspik-Beneden

- Op de plek van het voormalig spooreplacement is ruimte voor natuurontwikkeling. Deze zone ligt tussen het Halvezolenpad en het historische pad dat begint bij de brandweer kazerne aan de Stationslaan.
- In het oude bebouwingslint de Benedenkerkstraat/Kerkstraat (lei)bomen aanplanten. In het verleden waren de oude bebouwingslinten onverhard en stonden er (lei)bomen in de straten. Tuintjes waren er niet of nauwelijks. Als de openbare ruimte te krap is voor de aanplant van (lei)bomen kan, als alternatief, de aanleg van geveltuintjes worden gestimuleerd. De gemeente heeft richtlijnen opgesteld voor de aanleg en het onderhoud van dit soort tuintjes. Door de aanleg van geveltuintjes kan een aangener woonklimaat en een minder stenige uitstraling in de straat worden gerealiseerd.
- Ten noorden van woonwijk Waesgeerd ligt een zone die niet in relatie staat met de landschappelijke inpassingszone van Waesgeerd-West. Door deze zone landschappelijk in te richten wordt woonwijk Waesgeerd ook aan de noordzijde ingepast in het landschap.

De huidige en te ontwikkelen groene hoofdstructuur

	Autosnelweg / autoweg
	Water
	EHS / EVZ
	Bestaande groene hoofdstructuur
	Te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
	Gemeentegrens

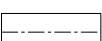
8.2.2 Bedrijventerrein Scharlo / Maasoever

- Ruimte reserveren tussen de bedrijven en De Zandput, zodat het contrast tussen de dichte beplanting rondom De Zandput en de openheid van het landschap zichtbaar blijft. Indien het bedrijventerrein uitbreidt in westelijke richting, dan moet er een landschappelijke inpassing worden gerealiseerd in het verlengde van de Ruytenbergweg.
- Proberen om mogelijkheden te scheppen voor de aanplant van bomen ten oosten van de Kerkvaart. Indien het bedrijventerrein uitbreidt in oostelijke richting, dan dient dit landschappelijk te worden ingepast.
- De oude dijk Scharlo / Achterste Dijk met cultuurhistorische waarde koesteren en beschermen.
- De onderbreking in de groenstrook in het verlengde van de Ruytenbergweg opheffen zodat het bedrijventerrein aan de westzijde volledig landschappelijk is ingepast.

70

De huidige en te ontwikkelen groene hoofdstructuur

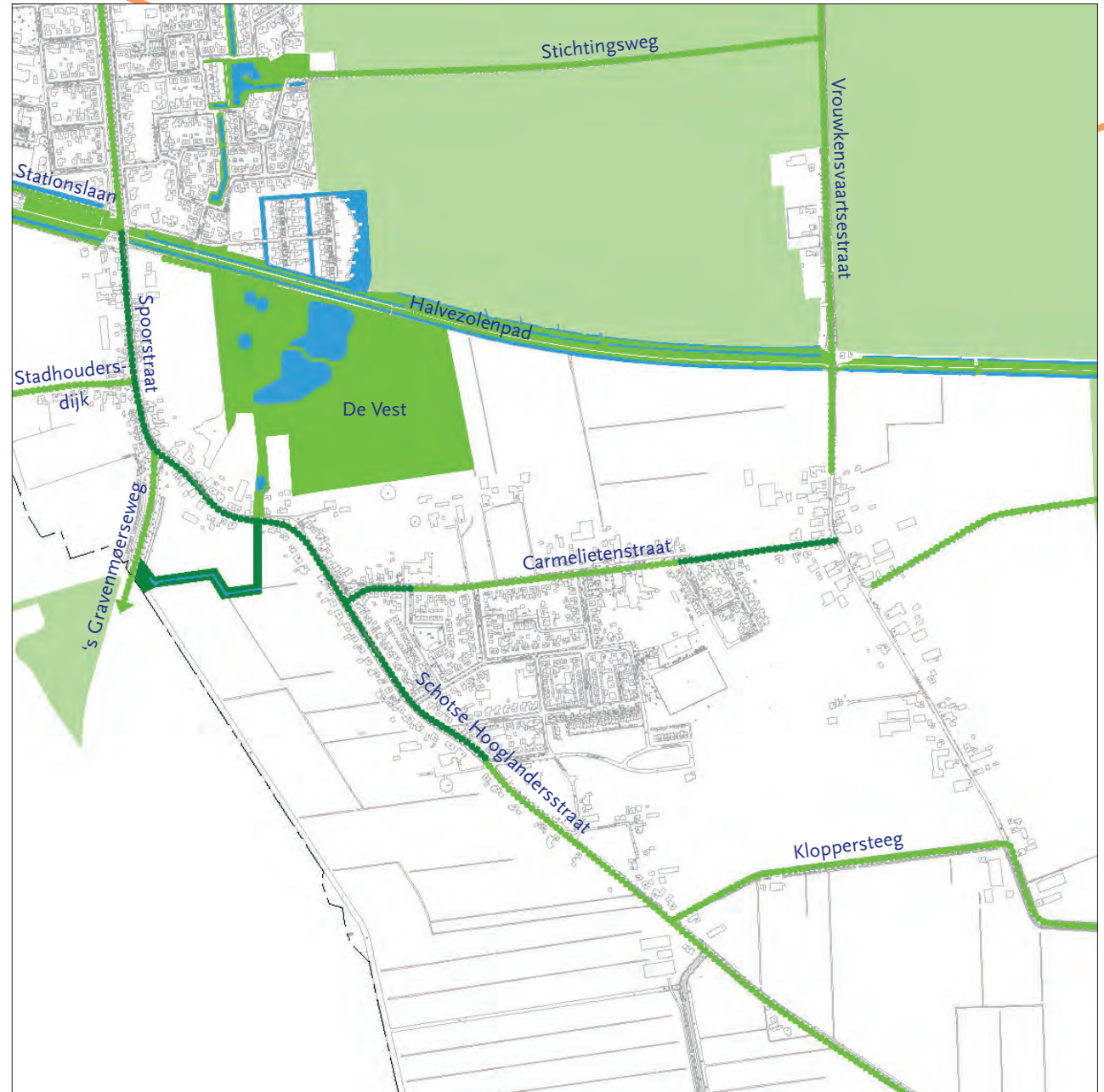
	Autosnelweg / autoweg
	Water
	EHS / EVZ
	Bestaande groene hoofdstructuur
	Te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
	Gemeentegrens

8.2.3 Waspik-Boven

- Meer eenheid creëren langs de Schotse Hooglandersstraat.
- In het oude bebouwingslint Spoorstraat (lei)bomen aanplanten. In het verleden waren de oude bebouwingslinten onverhard en stonden er (lei)bomen in de straten. Tuintjes waren er niet of nauwelijks. Als de openbare ruimte te krap is voor de aanplant van (lei)bomen kan, als alternatief, de aanleg van geveltuintjes worden gestimuleerd. De gemeente heeft richtlijnen opgesteld voor de aanleg en het onderhoud van dit soort tuintjes. Door de aanleg van geveltuintjes kan een aangener woonklimaat en een minder stenige uitstraling in de straat worden gerealiseerd.
- Onderbrekingen in de bomenlaan in de Carmelietenstraat aanvullen en bomenlaan doortrekken in het oostelijke deel zodat er meer eenheid in de straat ontstaat.
- De Vest dient als stapsteen tussen de 's-Gravenmoerse Vaart en de binnenpolder van Capelle. Er ligt een duiker voor amfibieën onder de Schotse Hooglandersstraat. Na de duiker ontbreekt de verbinding richting de 's-Gravenmoerse Vaart. Door het creëren van een ecologische verbinding tussen de Schotse Hooglandersstraat en de 's-Gravenmoerse Vaart, wordt de toegang tot De Vest gemakkelijker voor amfibieën.

De huidige en te ontwikkelen groene hoofdstructuur

	Autosnelweg / autoweg
	Water
	EHS / EVZ
	Bestaande groene hoofdstructuur
	Te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
	Gemeentegrens

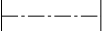

8.2.4 Capelle

- Door het onbeplante deel van de Wendelnesseweg-West te beplanten, ontstaat een aaneengesloten groene hoofdstructuur.
- Door het aanbrengen van meer eenheid in de beplanting tussen de Wendelnesseweg-Oost en -West, ontstaat een rustiger beeld.
- In toekomstige ontwikkelingen rondom de vaart proberen om mogelijkheden te scheppen voor verruiming van het profiel van de Veerweg, ten noorden van de A59, waardoor bomenaanplant wel mogelijk wordt.

72

De huidige en te ontwikkelen groene hoofdstructuur

	Autosnelweg / autoweg
	Water
	EHS / EVZ
	Bestaande groene hoofdstructuur
	Te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
	Gemeentegrens

8.2.5 Nieuwe-Vaart

- Het historische uiterlijk van de Heistraat versterken door het planten van (lei)bomen.
- Ten oosten van de Willem van Gentsvaart en ten noorden van de Poolsestraat ligt een onbebouwde ruimte. Indien kansen zich hiervoor voordoen, zou deze ruimte onderdeel gemaakt kunnen worden van de woonwijk. De wijk bevat weinig groen en als deze ruimte onderdeel wordt van de woonwijk ontstaan kansen om, naast eventuele bebouwing, gebruiksgroen toe te voegen dat meerwaarde heeft voor de wijk. Bijvoorbeeld door langs de randen van deze ruimte opgaand groen aan te planten waardoor het landschappelijke beeld wordt versterkt.
- Het zuidelijke gedeelte van de Willem van Gentsvaart voorzien van (lei)bomen ter versterking van het historische karakter.
- Meer eenheid aanbrengen in de beplanting van de straat Nieuwe Vaart door bijvoorbeeld maar één boomsoort toe te passen. Daardoor ontstaat een rustig straatbeeld.

De huidige en te ontwikkelen groene hoofdstructuur

	Autosnelweg / autoweg
	Water
	EHS / EVZ
	Bestaande groene hoofdstructuur
	Te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
	Gemeentegrens

8.2.6 Sprang en Landgoed Driessen

- De Oudestraat heeft tussen Vrijhoeve en de basisschool Villa Vlinderhof een knotbomenrij aan de noordzijde. De afstand tussen deze bomen is soms erg groot. Er ontstaat een meer aaneengesloten groene hoofdstructuur als de open stukken in de knotbomenrij opgevuld worden.
- In de Oudestraat ontbreekt de groenstructuur ter hoogte van de molen. Als deze onderbreking wordt opgevuld met knotbomen, ontstaat een aaneengesloten groene hoofdstructuur in de Oudestraat. De knotbomen zullen geen extra verstoring teweeg brengen in de molenbiotoop, omdat deze bomen laag blijven, waardoor de molen voldoende wind op kan blijven vangen.
- In het oude bebouwingslint Kerkstraat/Van der Duinstraat (lei)bomen aanplanten. In het verleden waren de oude bebouwingslinten onverhard en stonden er (lei)bomen in de straten. Tuintjes waren er niet of nauwelijks. Als de openbare ruimte te krap is voor de aanplant van (lei)bomen kan, als alternatief, de aanleg van geveltuintjes worden gestimuleerd. De gemeente heeft richtlijnen opgesteld voor de aanleg en het onderhoud van dit soort tuintjes. Door de aanleg van geveltuintjes kan een aangenamer woonklimaat en een minder stenige uitstraling in de straat worden gerealiseerd.
- Een tweede Groene Venster ontwikkelen gelijktijdig met de verdere ontwikkelingen van Landgoed Driessen.
- De grondwal aan de westzijde van de wijk die ten zuiden van de Kerkstraat ligt voorzien van inheemse beplanting.
- In de Dijkstraat is er weinig ruimte voor groen, omdat het openbaar profiel te krap is. In deze straat is het wenselijk om geveltuintjes aan te leggen. De gemeente heeft richtlijnen opgesteld voor de aanleg en het onderhoud van dit soort tuintjes en kan de aanleg ervan stimuleren.

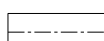

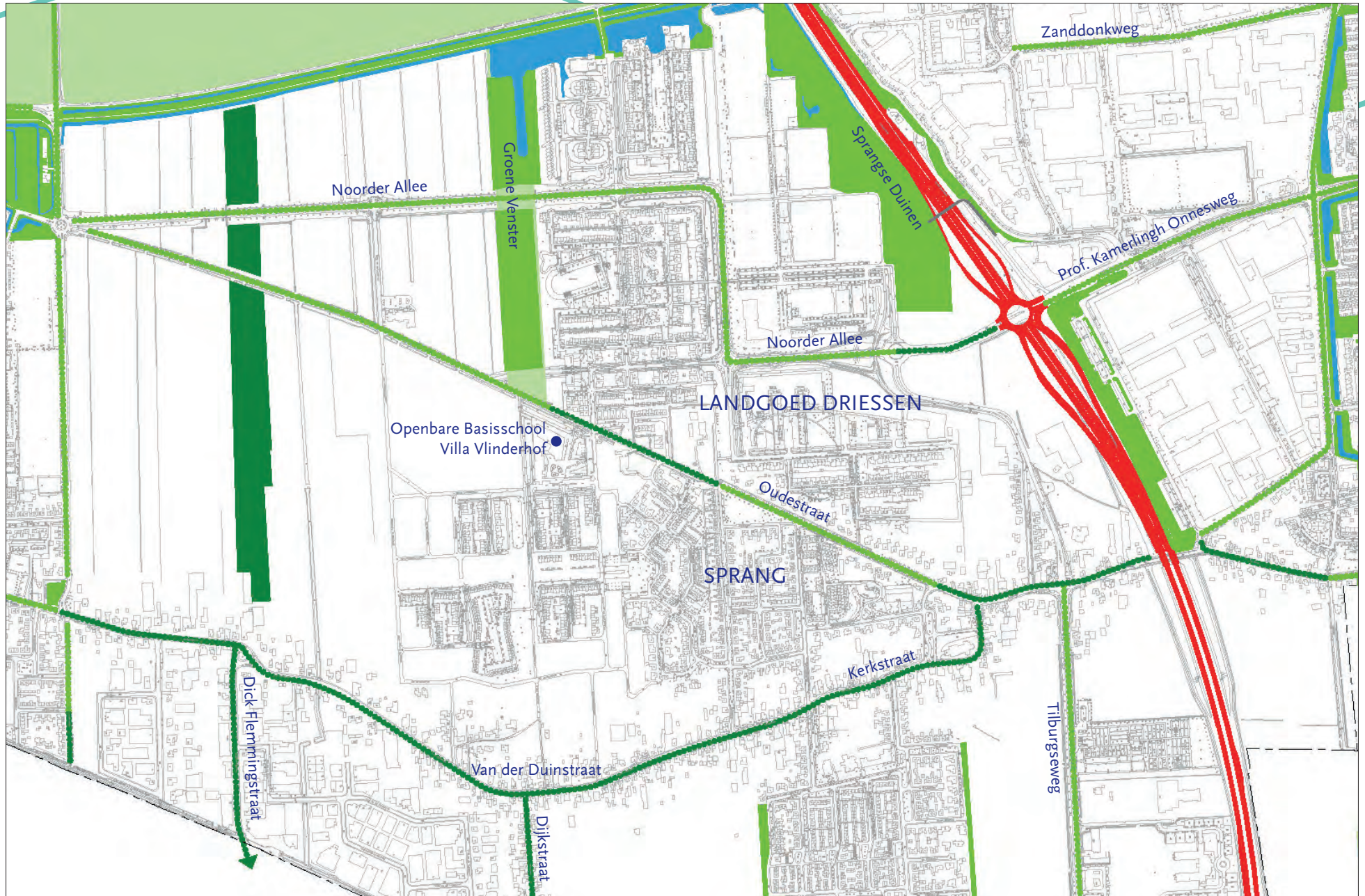
Knotbomenrij aan de Oudestraat

Enkele leibomen in de Kerkstraat

De huidige en te ontwikkelen groene hoofdstructuur

	Autosnelweg / autoweg
	Water
	EHS / EVZ
	Bestaande groene hoofdstructuur
	Te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
	Gemeentegrens

8.2.7 Vrijhoeve

- Het doortrekken van de groene hoofdstructuur en het opvullen van openingen in de groene hoofdstructuur op de Zuidhollandsedijk. Op die manier kan het historische karakter van de dijk worden hersteld.
- Het groen van bedrijventerrein Berkhaag versterken. Bij een eventuele herinrichting van de Dick Flemingstraat kan de straat van meer groen worden voorzien.
- Het onbeplante deel van de Raadhuisstraat met leibomen aanplanten, zodat er meer eenheid ontstaat in de groene hoofdstructuur en de cultuurhistorische waarde van het bebouwinglint wordt versterkt.
- Een eenduidige groenstructuur met grote bomen toepassen in de Julianalaan en Hogevaart.
- In de Loonsestraat kan groen gerealiseerd worden in de vorm van geveltuintjes. De gemeente heeft richtlijnen opgesteld voor de aanleg en het onderhoud van deze geveltuintjes en het is wenselijk om de aanleg ervan in deze straat te stimuleren.
- De bomenrij in de Irenestraat in zuidelijke richting doortrekken tot aan het einde van de straat. Naast de volkstuinen kunnen parkeerplaatsen worden opgeheven ten behoeve van bomen.

De huidige en te ontwikkelen groene hoofdstructuur

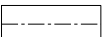
	Autosnelweg / autoweg
	Water
	EHS / EVZ
	Bestaande groene hoofdstructuur
	Te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
	Gemeentegrens

8.2.8 Industrierrein Haven

- Het afronden van de Ecologische Verbindingszone door het gedeelte noordelijk vanaf de Sasweg te realiseren.
- Op open plekken in de bomenlaan langs het schelpenpad langs de Sprangse sloot nieuwe bomen planten zodat hier een eenduidig beeld ontstaat.
- Meer eenheid creëren in de groenstructuur langs de Sluisweg en de Industrieweg. Vooral de Industrieweg beschikt over gevarieerde beplanting aan beide kanten van de weg. In de Sluisweg is dit alleen aan de oostzijde omdat aan de westzijde een eenduidige bomenrij aanwezig is. Zodra de eenduidige bomenrij aan de westzijde van de Sluisweg groot genoeg is om het groene beeld van de weg te kunnen bepalen, kan aan de oostzijde worden uitgedund of vervangen.
- In het noordelijke deel van de Midden-Brabantweg ontbreekt de boomstructuur, waar mogelijk nieuwe bomen aanplanten zodat er een aaneengesloten boomstructuur ontstaat.
- Bij het afronden van de noordelijke ontsluitingsroute van opgaande begroeiing aanbrengen, zodat de achterkanten van de bedrijven uit het zicht ontnomen worden. Indien mogelijk doorzetten in westelijke richting.

De huidige en te ontwikkelen groene hoofdstructuur

	Autosnelweg / autoweg
	Water
	EHS / EVZ
	Bestaande groene hoofdstructuur
	Te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
	Gemeentegrens

8.2.9 Waalwijk

- Indien er mogelijkheden ontstaan, de Winterdijk herstellen op plekken waar deze verdwenen is. Daarnaast is het wenselijk om meer eenheid aan te brengen in de groene hoofdstructuur van de Winterdijk door een eenduidige groeninrichting. Hierbij dient de herkenning en beleving van de dijk in ogenschouw te worden genomen.
- De meeste (oude) verbindingswegen en bebouwingsassen in oost-westelijke en noord-zuidelijke richting zijn belangrijk voor het groene raamwerk van Waalwijk. Het is wenselijk dat hier een groene hoofdstructuur ontwikkeld wordt op plekken waar deze ontbreekt of van slechte kwaliteit is. Straten waar de groene hoofdstructuur van slechte kwaliteit is of ontbreekt, zijn: de St. Antoniusstraat, de Baardwijksestraat en de Besoyensestraat. Deze straten zijn krap van opzet en er is een hoge parkeerdruk aanwezig.
- In de belangrijke cultuurhistorische St. Antoniusstraat, Baardwijksestraat en Besoyensestraat staan kleine bomen op grote onderlinge afstand in krappe vakken. Als de openbare ruimte te krap is voor de aanplant van (lei)bomen, kan de aanleg van geveltuintjes worden gestimuleerd. De gemeente heeft richtlijnen opgesteld voor de aanleg en het onderhoud van dit soort tuintjes.
Door de aanleg van geveltuintjes kan een aangenamer woonklimaat en een minder stenige uitstraling in de straat worden gerealiseerd.
- De oorspronkelijke beplanting van leibomen in het oude bebouwingslint Westeinde, Grotestraat, Laageinde, Loeffstraat en Hoogeinde herstellen zodat het historische karakter van het lint wordt versterkt.
- Op plekken waar het aanplanten van leibomen niet mogelijk is kan de stenige uitstraling in het oude bebouwingslint Westeinde, Grotestraat, Laageinde, Loeffstraat en Hoogeinde

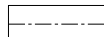
Historische karakter van de leibomen in de Loeffstraat en Hoogeinde

- verminderd worden door de aanleg van geveltuintjes. In het verleden waren de oude bebouwingslinten onverhard en stonden er leibomen in de straten. Tuintjes waren er niet of nauwelijks. Als de openbare ruimte te krap is voor de aanplant van (extra) leibomen kan, als alternatief, de aanleg van geveltuintjes worden gestimuleerd. De gemeente heeft richtlijnen opgesteld voor de aanleg en het onderhoud van dit soort tuintjes. Door de aanleg van geveltuintjes kan een aangenamer woonklimaat en een minder stenige uitstraling in de straat worden gerealiseerd.
- Het Halvezolenpark heeft ecologische potenties. Door deze potenties beter te benutten en verbindingen te leggen met andere groenstructuren in de stad, wordt de natuur nog meer vanuit het buitengebied de stad in geleid.
 - De bomenrij aan de noordzijde in de Floris V-Laan is verslechterd in kwaliteit, omdat de ruimte voor de bomen hier is afgenomen. Aan de zuidzijde is voldoende ruimte om

een nieuwe bomenrij aan te planten. Als deze bomenrij wordt gerealiseerd, kan deze naar verloop van tijd de groenfunctie voor de straat gaan vervullen zodat de huidige bomen aan de noordzijde van ondergeschikt belang worden en op den duur kunnen komen te vervallen.

- In de groenzone tussen de Tweede Zeine de Blyde Incomstelaan wordt niet van alle aanwezige voorzieningen gebruik gemaakt. In het gebied kan een samenhangende groeninrichting ontwikkeld worden met natuurlijke en recreatieve waarden.
- Door het westelijke gedeelte van de brede groenzone tussen de A59 en de Winterdijk natuurlijk in te richten zal het meer aansluiten bij het oostelijke gedeelte en worden de ecologische potenties beter benut.
- De ruimte en rust in het Hoefsvengebied waarborgen bij eventuele (bouw)ontwikkelingen.

De huidige en te ontwikkelen groene hoofdstructuur

	Autosnelweg / autoweg
	Water
	EHS / EVZ
	Bestaande groene hoofdstructuur
	Te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
	Gemeentegrens

9. Realisatie ambities

Een belangrijk middel waarmee ambities vanuit het groenstructuurplan kunnen worden verwezenlijkt is de Groene Agenda. De gemeente is van plan om in 2017 en 2018, samen met bewoners, een plan op te stellen waarmee meer groen in de woonomgeving wordt gerealiseerd en de natuurlijke kwaliteit van het groen in de gemeente kan worden verbeterd.

De Groene Agenda

De Groene Agenda beperkt zich niet tot het groen uit de groene hoofdstructuur, ook het aanwezige wijkgroen wordt in beeld gebracht. In de Groene Agenda zullen verschillende vervolgstappen worden benoemd op basis waarvan de hoeveelheid en kwaliteit van het groen in de gemeente Waalwijk kan worden verhoogd en de biodiversiteit kan worden versterkt.

Naast de Groene Agenda, kunnen de ambities voor de woonkernen en woonwijken worden verwezenlijkt door het benutten van kansen die zich met name voordoen bij IUP projecten.

Bij de nadere uitwerking kan voor elke ambitie worden bepaald op welke wijze dat dient te gebeuren. De harmonie tussen groen, verkeer en stedenbouw is daarbij het vertrekpunt.

Van een aantal ambities zal in de toekomst blijken dat ze niet, of niet op korte termijn, te realiseren zijn. Vanwege het ontbreken van voldoende ruimte voor de aanleg van groen of door andere omstandigheden die de realisatie ervan belemmeren. Doordat deze ambities in dit plan zijn benoemd en vastgelegd kunnen ambities, die op dit moment niet haalbaar lijken, mogelijk toch worden gerealiseerd als zich in de verdere toekomst kansen voordoen. Ze blijven onder de aandacht.

Park uiteinde Stichtingsweg - Waspik

10. Bijlagen

Bijlage 1 - Ontwikkeling verschillende woonkernen

Waalwijk
Waspik
Sprang-Capelle

Bijlage 2 - Beleid en wetgeving

Europees beleid
Nationaal beleid
Provinciaal beleid
Gemeentelijk beleid

Bijlage 3 - Ruimtelijke ontwikkelingen

Infrastructuur
Wonen
Werken
Groen

Losse overzichtskaart groene hoofdstructuur

83

Bijlage 1 *Ontwikkeling verschillende woonkernen*

In dit achtergronddocument wordt beschreven hoe de afzonderlijke woonkernen zich in de loop der tijd hebben ontwikkeld.

Waalwijk

84

Na de aanleg van de Winterdijk vond er verkaveling in noord-zuidelijke richting plaats. Waalwijk heeft zich vanuit de Grotestraat verder ontwikkeld. In eerste instantie bestonden er drie oeverwalnederzettingen: Besoijen, Waalwijk en Baardwijk. Deze drie bebouwingslinten groeiden samen door de opkomst van de handel en de bedrijvigheid in de 17e eeuw. Vooral de opkomst van de leerlooierijen was van belang. Waalwijk groeide uit tot het centrum van de schoen- en leerindustrie. De aanleg van de spoorlijn (1886) en het voltooiën van de maaswerken (aanleg Bergsche Maas en het Drongels Kanaal 1887-1900) hebben de slecht bereikbare streek ontsloten. Dit gaf de industrie van de Langstraat een grote impuls. Maar uiteindelijk kon de schoenindustrie van Waalwijk de concurrentie met het buitenland niet aan en verdween de leerverwerkende nijverheid in de jaren 40 van de vorige eeuw. De spoorlijn werd buiten werking gesteld en vervangen door het fietspad 'Halvezolenpad', dat nu als groene ader de kernen van gemeente Waalwijk verbindt. Na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde de stad zich tot een regionaal dienstencentrum. De groei van Waalwijk werd versterkt met de komst van de A59. Waalwijk is inmiddels uitgegroeid tot een middelgrote Brabantse stad.

Kenmerkend is het stratenpatroon dat zich heeft ontwikkeld met noord-zuid en oost-west georiënteerde bebouwings- en ontwikkelingslijnen.

Ten noorden van Sprang ligt de relatief jonge woonwijk Landgoed Driessen, welke onderdeel uitmaakt van de stad Waalwijk. In deze woonwijk speelt groen een belangrijke rol: de wijk heeft ruime straatprofielen met relatief veel groen en er zijn veel groengebieden en speelplekken in de wijk te vinden. Op het bedrijventerrein Haven ten noorden van de A59 bevindt

zich de grootste concentratie aan bedrijvigheid van Waalwijk. Daarnaast ligt er industrie aan de westzijde van Waalwijk langs de N261 richting Tilburg.

Bronnen:

- Welstandsnota gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2012
- Groenstructuurplan gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2007

Kaart: Waalwijk in 1936

Bron: Tijdreis over 200 jaar topografie, <http://www.topotijdreis.nl/>, z.d.

Waspik

De voormalige gemeente Waspik bestaat uit Waspik-Boven en Waspik-Beneden. Deze twee kernen werden van elkaar gescheiden door de spoorlijn, die inmiddels is vervangen door het fietspad 'Halvezolenpad'. De St. Elizabethsvloed had voor Waspik grote gevolgen. Het dorp werd grotendeels verwoest, inclusief de dorpskerk en de dijk met daarop de straatweg. Iets zuidelijker werd later een nieuwe dorpskern gesticht met de huidige hervormde kerk. Ook start de aanleg van de Winterdijk, die daarnaast dient als straat van Raamsdonk naar Besoijen.

Turfwinning was voor lange tijd de belangrijkste bron van inkomsten in Waspik. Voor de afvoer van turf werden twee havens gerealiseerd, de Kerkvaartse haven en de Vrouwensvaartse haven. Beide havens sloten aan op de Maas. Ze werden gedempt in de jaren 50 van de vorige eeuw. De karakteristieke dijkhuisjes op de Havendijk zijn nog steeds aanwezig. Toen in de 17de eeuw het veen uitgeput raakte, werd hooi ook in Waspik het belangrijkste exportproduct. In de 18de eeuw ontstond er een sterke huisnijverheid van leerlooiers en schoenmakers.

Waspik ontkwam in 1953 niet aan het geweld van de Waterloodsramp. Het water stroomde over 't Vaartje (de Winterdijk) heen en bracht veel schade toe aan de omliggende boerderijen waardoor de bewoners moesten vluchten.

Om herhaling te voorkomen begon uiteindelijk in 1970 de realisatie van een dam met keersluis tussen Hermenzijl en Keizersveer. Aan het einde van de 19de eeuw werd het zuiderafwateringskanaal gegraven, die was bedoeld ter afwatering van de laaggelegen gebieden in de Westelijke Langstraat. Inmiddels vormt het een grens tussen het historische Waspik en de latere uitbreidingswijken. Waspik werd in 1997 toegevoegd aan gemeente Waalwijk. Tegenwoordig is Waspik een middelgroot dorp. Het beschikt over een kleinschalig bedrijventerrein (Scharlo/Maasoever) met haven ten noorden van de A59.

Bronnen:

- *Welstandsnota gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2012*
- *Groenstructuurplan gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2007*
- *Waspik, een reis door de tijd, <http://goedespoorwaspik.nl/>, z.d.*

Kaart: Waspik in 1936

Bron: Tijdreis over 200 jaar topografie, <http://www.topotijdreis.nl/>, z.d.

Sprang-Capelle

Sprang-Capelle is ontstaan uit de kernen Sprang, Vrijhoeve, Capelle en Nieuwe Vaart. In eerste instantie werd er aanvankelijk akkerbouw bedreven op het veen. Daarna werd turfwinning ook in dit gebied een belangrijke inkomstenbron. Hierna ontwikkelde de hooibouw zich in de 17de eeuw en in de 18de eeuw de schoenindustrie. De schoen- en leerindustrie is vanaf 1940 geleidelijk verdwenen.

Bron: Groenstructuurplan gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2007

Sprang

Sprang kenmerkt zich door een vorkstructuur. De kerk ligt in het hart van de kern, vanuit daar hebben zich twee belangrijke straten ontwikkeld. Namelijk de Kerkstraat, richting Vrijhoeve, en de Oudestraat. Tussen deze twee straten heeft zich een woongebied ontwikkeld. Ten zuiden van de Kerkstraat ligt een uitbreidingswijk en ten noorden van Sprang ligt de relatief jonge woonwijk Landgoed Driessen, welke onderdeel uitmaakt van de stad Waalwijk.

Bronnen:

- Welstandsnota gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2012
- Groenstructuurplan gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2007

Kaart: Sprang en Vrijhoeve in 1936

Bron: Tijdreis over 200 jaar topografie, <http://www.topotijdreis.nl/>, z.d.

Vrijhoeve

De landschappelijke structuren zijn van invloed geweest op de ontwikkeling van het woongebied. De lintbebouwing bevindt zich op de hogergelegen dekzandrug. Typisch voor Vrijhoeve is de verdraaide ligging van de woningen ten opzichte het historische ontginningslint. De woningen zijn functioneel opgesteld, de richting is gerelateerd aan het noord-zuid georiënteerde slagenlandschap.

In het centrum van de kern liggen enkele centrumvoorzieningen. De kern heeft zich in zuidelijke richting uitgebreid met

een woonwijk, deze loopt tot aan de Zuidhollandsedijk. De dijk vormt de gemeentegrens met de gemeente Loon op Zand.

Tussen Sprang en Vrijhoeve heeft zich ten zuiden van het bebouwingslint het bedrijventerrein Berkhaag ontwikkeld, deze loopt naadloos over in het Bedrijventerrein De Kets in de gemeente Loon op Zand.

Bronnen:

- Welstandsnota gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2012
- Groenstructuurplan gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2007

Capelle / Nieuwe Vaart

Capelle is gevestigd op de kruising van de Winterdijk met de Wendelnesseweg. In het centrum is een haven met typische panden voor de scheepsbouw aanwezig.

Aan de Wendelnesseweg heeft zich kassenbouw ontwikkeld. Waar het bebouwingslint vanuit Vrijhoeve de Wendelnesseweg raakt, ligt de woonkern Nieuwe Vaart.

Kaart: Capelle en Nieuwe Vaart in 1936

Bron: Tijdreis over 200 jaar topografie, <http://www.topotijdreis.nl/>, z.d.

Bronnen:

- *Welstandsnota gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2012*
- *Groenstructuurplan gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2007*

Bijlage 2 *Beleid en wetgeving*

In dit achtergronddocument wordt het voor groen relevante beleid en wetgeving op Europees, nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau beschreven.

Europees beleid

88

Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld voor behoud en ontwikkeling van natuurgebieden in heel Europa, omdat planten en dieren zich immers niets aantrekken van de landsgrenzen. Deze gebieden vormen samen een ecologisch netwerk met als doel dat specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd worden en de biodiversiteit behouden blijft. In Nederland zijn er 162 Natura 2000-gebieden aangewezen, deze maken allemaal deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Natura 2000 is een overkoepelende naam voor twee Europese richtlijnen: de Vogel- en Habitatrichtlijn. De aangewezen Natura 2000-gebieden in de gemeente Waalwijk en omgeving zijn hiernaast weergegeven.

Bronnen:

- *Natura 2000-gebieden*, <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=nzk>, z.d.
- *Natura 2000*, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/natura-2000>, z.d.

Kaart: Natura 2000-gebieden (geel)

Habitatrichtlijn

Met de Habitatrichtlijn wil Europa voorkomen dat er wilde dieren- en plantensoorten uitsterven. Het heeft als doel het beschermen van specifieke soorten (planten en dieren) en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) in een Europees netwerk van natuurgebieden. De Natte Natuurparel is aangewezen als habitatrichtlijngebied.

Bron: Habitatrichtlijn, http://www.vogelbescherming.nl/vogels_beschermen/wet_en_regelgeving/habitatrichtlijn, z.d.

Vogelrichtlijn

In de Vogelrichtlijn staat vastgelegd op welke manier vogels in Europa beschermd moeten worden. Landen uit de EU zijn verplicht om de doelen van de Europese richtlijnen te bereiken. Landen mogen zelf invulling geven aan hoe zij dit willen bereiken.

Bron: Vogelrichtlijn, http://www.vogelbescherming.nl/vogels_beschermen/wet_en_regelgeving/vogelrichtlijn, z.d.

Nationaal beleid

Het natuurbeleid in Nederland is tweeledig. Het richt zich op gebieds- en soortenbescherming. De Europese vogel- en habitatrichtlijn zijn vertaald in de Nederlandse Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet (1998).

Natuurbeschermingswet (1998)

De Natuurbeschermingswet is gericht op de bescherming van natuurgebieden die uniek zijn voor Nederland en Europa. Daaronder vallen de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten.

Bron: Natuurbeschermingswet, <http://www.portaalnatuurenlanschap.nl/themas/natuurwetgeving/nederlandse-wetten-regelingen/natuurbeschermingswet/>, z.d.

Flora- en faunawet (FFW)

De Flora- en faunawet heeft tot doel de bescherming van alle in het wild levende planten- en diersoorten. Deze bescherming houdt ondermeer in dat handelingen waarmee beschermde dieren worden verontrust, verjaagd, gevangen of gedood, verboden zijn. Ook het verontrusten en beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten is verboden.

Bron: Flora- en faunawet (FFW), <http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw>, z.d.

Boswet

Het totale oppervlakte aan bos wordt op peil gehouden met de Boswet. In de Boswet staat: "Wat bos is, moet bos blijven. Bos dat wordt gekapt, moet worden herplant. Als dat niet op dezelfde plaats kan, dan elders (compensatie)."

Bos valt onder de Boswet als:

- *het bos buiten de bebouwde kom ligt, én;*
- *het gaat om beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are, óf;*
- *het een rijbeplanting betreft die uit meer dan 20 bomen bestaat.*

Bronnen:

- Boswet, <http://www.portaalnatuurenlanschap.nl/themas/natuurwetgeving/nederlandse-wetten-regelingen/boswet/>, z.d.
- De Boswet, <http://www.bomenrecht.nl/de-boswet/>, z.d.

Waterwet

De Waterwet bestaat sinds 29 januari 2009. Deze wet bevat regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen. De toepassing van deze wet is gericht op:

- *voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met;*
- *bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen, en;*
- *vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.*

Onderdeel van de Waterwet is de Keur. De waterschappen dienen regels op te stellen om te voorkomen dat dijken en oevers beschadigen. In de Keur staan regels voor het onderhoud van sloten, beken, rivieren en andere waterlopen. Tevens zijn in de Keur regels vastgelegd voor werken in of nabij water of een dijk. In veel gevallen is een watervergunning benodigd.

Zo is een watervergunning nodig voor het dempen of wijzigen van een watergang, het aanleggen van kabels of leidingen en het planten van bomen en struiken in en nabij dijken, en waterlopen, en het lozen van water in een watergang.

Het waterschap De Brabantse Delta heeft het Waterbeheerplan ‘Grenzeloos Verbindend’ 2016 - 2021 vastgesteld op 14 oktober 2015. Tevens is het Provinciale Milieu- en Waterplan 2016 - 2021 door de provincie Noord Brabant vastgesteld. Beide plannen lopen parallel met de 2e termijn van de Kaderrichtlijn Water. Het Waterbeheerplan is opgesteld vanuit de invalshoeken risico’s beheersen, duurzame ontwikkeling, maatschappelijk verantwoord en vernieuwend, effectief en efficiënt. Een gezonde leefomgeving, met daarbij een goede balans tussen mens, milieu en economie (people, planet en profit). Inzet is gericht op het bereiken van doelen: droge voeten, voldoende water, bevaarbare rivieren, gezonde natuur en schoon water, door samenwerking met partners.

Wet Natuurbescherming

De Natuurbeschermingswet (1998), de Flora- en faunawet en de Boswet worden samengevoegd tot één wet: de Wet Natuurbescherming. De Europese richtlijnen staan hierin centraal. Met intreding van de Nieuwe Natuurwet op 1 januari 2017 krijgen provincies bevoegdheden over het natuurbeleid, voorheen was de rijksoverheid verantwoordelijk. De provincies gaan samen met de gemeenten de wet uitvoeren. Burgers en bedrijven die bij de gemeente een omgevingsvergunning gaan

aanvragen krijgen meteen te weten of een activiteit schadelijke gevolgen heeft voor de natuur en wat wel en niet toelaatbaar is. De provincie toetst of de natuur niet aangetast wordt. Daarnaast krijgen ondernemers meer ruimte om te ondernemen, zolang zij verantwoord omgaan met natuur.

Bron: De Nieuwe Natuurwet, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>, z.d.

Omgevingswet

Het wetsvoorstel Omgevingswet zal naar verwachting in 2019 in werking treden. De invoering van deze wet is een grote operatie en daarom is de voorbereiding al gestart. Doel van het rijk met de Omgevingswet is een eenvoudiger en eenduidiger stelsel van het omgevingsrecht met een balans tussen zekerheid en dynamiek. In de Omgevingswet wordt voor de gemeente de huidige sectorale beleid- en regelgeving samengevoegd tot een viertal kerninstrumenten: omgevingsvisie, programma’s, omgevingsplannen en omgevingsvergunning. Binnen deze instrumenten streeft het rijk naar decentralisatie en deregulering van de regels voor de leefomgeving.

De nieuwe Omgevingswet biedt kansen om de publieke gezondheid effectiever te beschermen en te bevorderen, bijvoorbeeld door rekening te houden met de invloed van groen op het welbevinden van inwoners en met mogelijkheden tot bewegen en ontmoeten.

Provinciaal beleid

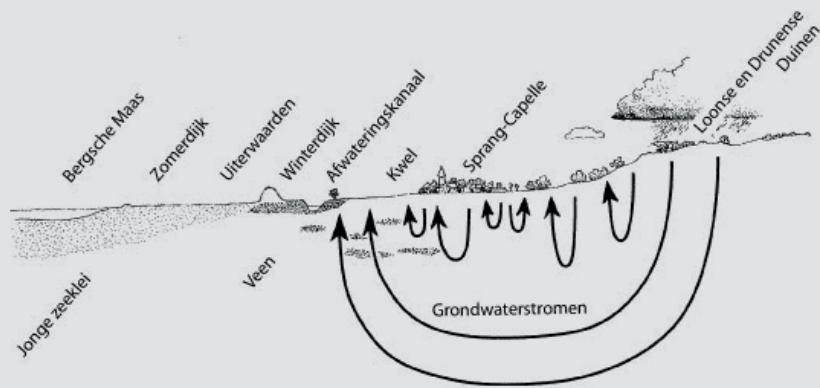
NNN (voorheen EHS)

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is in de eerste plaats belangrijk als netwerk van leefgebieden voor veel planten en dieren. Robuuste leefgebieden voor planten en dieren zijn nodig om soorten van uitsterven te behoeden. Ecologische Verbindingszones zijn de verbindende groene schakels tussen de natuurgebieden van het Natuurnetwerk Nederland. Ze functioneren als trekroutes en als (tijdelijk) leef- en voortplantingsgebied voor dieren en zijn belangrijk voor het behoud van een rijke natuur. Het netwerk van natuurgebieden in Noord-Brabant wordt het Natuurnetwerk Brabant (NNB) genoemd.

Bron:

Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) [https://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/natuur-en-landschap/natuur/natuurnetwerk-nederland-\(voorheen-ehs\).aspx](https://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/natuur-en-landschap/natuur/natuurnetwerk-nederland-(voorheen-ehs).aspx), z.d.

Het EHS beleid houdt in: “het vergroten van natuurgebieden en het aanbrengen van verbindingen met andere natuurgebieden zodat populaties langer in stand zullen blijven.” De EHS is een netwerk dat helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen.

De Ecologische Hoofdstructuur is opgebouwd uit:

- *Kerngebieden: natuurwaarden van (inter)nationaal belang;*
- *Verbindingszones: gebieden voor de uitwisseling van planten en dieren tussen kerngebieden;*
- *Natuurontwikkelingsgebieden: dit zijn gebieden die de potentie hebben om uit te groeien tot kerngebieden en actief aangelegd of vergroot worden door landbouwgebieden om te vormen tot natuurgebied;*
- *Landbouwgebieden met agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden);*
- *Grote wateren.*

Bron: Facetten van de planologie, H. Voogd, J. Woltjer, & T. van Dijk, 2012

Binnen de gemeente Waalwijk bevindt zich een omvangrijk EHS-kerngebied:

Natte Natuurparel

De Natte Natuurparel ‘Westelijke Langstraat’ ligt geografisch gezien ingeklemd tussen Waalwijk en Waspik ten zuiden van de rijksweg A59 en ten noorden van het Halvezolenpad. In deze omgeving komt zeer ijzer- en kalkrijk kwelwater van diverse ouderdom aan het oppervlak. Het is afkomstig van de hogere zandgronden, zoals de Loonse en Drunense Duinen. In de Loonse en Drunense Duinen zakt het water de grond in dat via

ondergrondse stromen in de vorm van kwel aan het oppervlak komt op de ‘Naad van Brabant’. De ‘Naad van Brabant’ is het overgangsg gebied van zand-, naar veen- en kleigronden. Door deze omstandigheden komen er bijzondere plant- en diersoorten voor. Vandaar dat de Natte Natuurparel ‘Westelijke Langstraat’ aangewezen is als Natura 2000-gebied en het maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Bron: Structuurvisie Waalwijk 2025 - Deel A en B gemeente Waalwijk, 2015

De Natte Natuurparel ‘Westelijke Langstraat’ is op te delen in vier verschillende natuurgebieden:

- *Den Dulver. In natuurgebied Den Dulver ligt een eendenkooi omringd met elzenbroekbos en blauwgraslanden; Het moerasgebied ligt tussen Waspik en Capelle in en wordt beheerd door Staatsbosbeheer. De eendenkooi is niet toegankelijk voor publiek, omdat voor het vangen van wilde eenden de rust noodzakelijk is. De eendenkooi werd vroeger gebruikt voor het vangen van eenden voor de consumptie. Momenteel worden de vogels echter gevangen voor wetenschappelijk onderzoek. De eendenkooi bevat een hoge natuurwaarde, dat komt omdat de rust die heerst ervoor zorgt dat dieren er naartoe trekken;*

De Eendenkooi (boven) en het Labbegat (onder) ten noorden van de Winterdijk - Ad Wagemakers

- De Dullaart, werd tussen 1936 en 1939 ontgonnen in opdracht van de verzekeringsmaatschappij 'De Utrecht'. Het gebied van ongeveer 40 hectare heeft zich nooit goed tot een cultuurlandschap kunnen ontwikkelen. Vanwege de enorme hoeveelheid kwel in dit gebied heeft het weinig activiteiten van mensen ondervonden. De Dullaart wordt gekenmerkt door bijzondere plantengroei, o.a. Rietorchis, Welriekende nachtorchis, Beenbreek en Spaanse ruiter;
- Het Labbegat, ligt onder de A59 en ten westen van Waalwijk. In dit gebied is het slagenlandschap nog duidelijk zichtbaar;
- De Dellen, wordt gekenmerkt door een open landschap met brede sloten. In deze sloten bevinden zich bijzondere vegetaties.

De vier natuurgebieden staan op pagina 14 aangegeven.

Bronnen:

- Natuurgebied Langstraat "Een bijzonder gebied", <http://www.natuurgebied-langstraat.nl/>, z.d.
- Over Langstraat, <http://www.staatsbosbeheer.nl/natuurgebieden/langstraat/over-langstraat>, z.d.
- Eendenkooi Den Dulver, http://www.rondjeslagenland.nl/deelnemers/eendenkooi/eendenkooi_info.htm, z.d.

Drongelens Kanaal

De gemeente Waalwijk kent verschillende (bestaande of te ontwikkelen) Ecologische Verbindingszones:

- Oude Maasje;
- Sprangse sloot;
- Drongelens Kanaal;
- Vanaf de Donge langs de s-Gravenmoersevaart naar de Binnepolder van Capelle;
- Verbinding tussen Eendenest en de Binnepolder van Capelle;
- Gedeelte Bergsche Maas.

Bron: Groenblauwe diensten Dongen, Loon op Zand en Waalwijk - Landschapsvisie & Uitvoeringsprogramma, gemeente Dongen, Loon op Zand en Waalwijk, 2010

Ecologische Verbindingszone (EVZ) Sprangse sloot

Kaart: EHS (groen) en EVZ (oranje) in de gemeente Waalwijk

Bron: Provinciale verordening, <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>, z.d.

Ecologische Verbindingszones:

- 1 Oude Maasje
- 2 Sprangse sloot
- 3 Drongelens Kanaal
- 4 Vanaf de Donge langs de s-Gravenmoersevaart naar de Binnepolder van Capelle
- 5 Verbinding tussen Eendenest en de Binnepolder van Capelle
- 6 Gedeelte Bergsche Maas

Verordening Ruimte 2014

In artikel 3.2 van de Verordening Ruimte 2014 staat het kwaliteitsbeleid voor het landschap (buiten het bestaande stedelijke gebied). Voorheen werd dit de rood-met-groen koppeling genoemd. Het principe luidt als volgt:

“Een bestemmingsplan dat een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied mogelijk maakt, bepaalt dat die ruimtelijke ontwikkeling gepaard gaat met een fysieke verbetering van de aanwezige of potentiële kwaliteiten van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of van de extensieve recreatieve mogelijkheden van het gebied of de omgeving.”

Dit betekent dat ontwikkelingsruimte geboden wordt op voorwaarde dat er maatregelen plaatsvinden die de kwaliteit van het landschap versterken. In regionaal verband zijn hierover afspraken gemaakt middels de zogenaamde ‘Werkafspraken Kwaliteitsverbetering Landschap’.

Vaak gebeurt de kwaliteitsverbetering van het landschap op het perceel zelf. Indien er geen ruimte is voor verbetering, kan er een fondsbijdrage gedaan worden om landschappelijke kwaliteitsverbetering elders in de gemeente mogelijk te maken. De hoogte van de bijdrage wordt bepaald met de grondwaardenmethodiek, dit houdt in dat tenminste 20% van de toename van de grondwaarde geïnvesteerd moet worden in het landschap. Afspraken worden vooraf vastgelegd in overeenkomsten met initiatiefnemers en verankerd in het bestemmings-

plan of de omgevingsvergunning. Voor het bepalen van de hoogte van de bijdrage maken we gebruik van de zogenaamde grondwaardenmethodiek.

Kwaliteitsverbetering van het landschap kan op meerdere wijzen gerealiseerd worden:

- *Landschappelijke inpassing van bebouwing en bestemmingsvlakken;*
- *Aanleg of herstel van natuur- en landschapselementen ter versterking van de landschapsstructuur;*
- *Aanleg recreatieve voorzieningen ten behoeve van extensief recreatief medegebruik (bankjes, wandelpaden, bebording, etc.);*
- *Fysieke inrichtingsmaatregelen gericht op behoud en herstel van cultuurhistorie en archeologie;*
- *Sloop van (niet cultuurhistorisch waardevolle) gebouwen/stallen/kassen en verwijderen verharding;*
- *Fysieke bijdrage aan realisering Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Ecologische Verbindingszones (EVZ's).*

Bronnen:

- *Verordening ruimte 2014, Provincie Noord-Brabant, 2014*
- *Structuurvisie Waalwijk 2025 - Deel C, gemeente Waalwijk, 2015*

Regionale landschapsvisie

In 2007 werd door Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader (StiKa) definitief vastgesteld. Het is een provinciale

regeling waarbij agrariërs of particuliere grondbezitters een subsidie ontvangen als ze zich actief inzetten voor de kwaliteit van natuur en landschap op het platteland.

Onder groenblauwe diensten vallen de volgende activiteiten:

- *Het onderhouden van een elzensingel of een rij knotwilgen;*
- *Het aanplanten van een houtsingel;*
- *De aanleg van een bloemrijke rand langs akkers;*
- *Het realiseren van een amfibieënpool;*
- *De realisatie van een natte Ecologische Verbindingszone;*
- *De aanleg van natuurvriendelijke oevers.*

Bronnen:

- *Groenblauwe diensten Dongen, Loon op Zand en Waalwijk - Landschapsvisie & Uitvoeringsprogramma, gemeente Dongen, Loon op Zand en Waalwijk, 2010*
- *Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader (STIKA), [## Gemeentelijk beleid](http://www.brabantslandschap.nl/ons-werk/advies-en-subsidie/subsidiemogelijkheden/subsidieregeling-groen-blauw-stimuleringskader-stika-/, z.d.</i>

</div>
<div data-bbox=)*

Structuurvisie Waalwijk 2025 (deel B en C)

In de Structuurvisie wordt een (toekomst)visie geschetst voor de ondergrond (bodem, water, natuur en landschap) van de gemeente Waalwijk.

Voor de visie voor de ondergrond gelden volgende leidende principes:

- Veiligheid bodem- en watersysteem behouden en versterken;
- Waarden landschap en natuur behouden en versterken.

Om landschappelijke waarden te kunnen behouden, is het van belang om bedreigingen te voorkomen door bescherming van waarden en het reserveren van ruimte. Dat kan door ruimte te reserveren voor versterking van de EHS en/of landschappelijke inpassing. Die ruimte moet men met name reserveren in gebieden zoals:

- De uiterwaarden van de Bergsche Maas zodat dit deel van de EHS en EVZ als onderdeel van het Deltaprogramma grote rivieren gerealiseerd kan worden;
- EHS van de Natte Natuurparel;
- EVZ 's-Gravenmoer om de verbinding tussen de Natte Natuurparel via de Vest naar De Donge te versterken;
- EVZ Eendenest om de verbinding met de Natte Natuurparel te versterken;
- EVZ Drongelens Kanaal in afstemming met de mogelijke uitbreiding van industrie en/of uitbreiding het ecopark. Op deze wijze kan de uitbreiding van dit bedrijventerrein landschappelijk worden ingepast.

Voor versterking van de ondergrond kiest de gemeente ervoor om alleen actief mee te ontwikkelen bij belangrijke projecten:

- Veilig watersysteem door deelname aan het Deltaprogramma onderdeel rivieren. De benodigde maatregelen voor hoog-

waterbescherming langs de Maas zijn gericht op de lange termijn waarbij het Rijk trekker is;

- Versterken van de EHS door projecten zoals de Natte Natuurparel. Te realiseren in fases met de provincie als trekker van het project en met prioriteit voor het Natura 2000 gebied Langstraat;
- Versterken van landschappelijke waarden door projecten zoals het versterken van de landschappelijke openheid van de Baardwijkse Overlaat door het saneren van bebouwing. Onderdeel van sleutelproject Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL);
- Versterken van landschappelijke waarden door middel van de 'Werkafspraken Kwaliteitsverbetering Landschap'.

Bronnen:

- Structuurvisie Waalwijk 2025 - Deel A en B, gemeente Waalwijk, 2015
- Structuurvisie Waalwijk 2025 - Deel C, gemeente Waalwijk, 2015

Mobiliteitsplan Waalwijk

In het mobiliteitsplan staan een aantal uitgangspunten beschreven ten behoeve van natuur en landschap:

- Het tegengaan van versnippering bij infrastructurele ontwikkelingen;
- Bij de aanleg van infrastructuur wordt een goede verdeling gerealiseerd tussen verkeers- en groenvoorzieningen en wordt natuur gecompenseerd (indien nodig);
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen en reconstructies wordt ingezet op het behoud en/of het versterken van aanwezige

groenwaarden en typerende landschaps- en natuurwaarden;

- Behouden en versterken van het historische karakter in de oude bebouwingslinten;
- Groen kan verkeersfuncties versterken door betere geleiding of beeldkwaliteit van de hoofdwegen, autowegen of fietsroutes.

Bron: Mobiliteitsplan Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2015

95

Erfgoedkaart gemeente Waalwijk

In de erfgoedkaart zijn de cultuurhistorische waarden weergegeven. De cultuurhistorische waarden zijn te onderscheiden in verschillende thema's:

- Dijk- en afwateringsstructuur;
- Infrastructuur;
- Verkavelingspatroon;
- Defensie;
- Nederzettingenstructuur.

Op pagina 98 is de themakaart opgenomen.

Dijk- en afwateringsstructuur

Bij het thema dijk- en afwateringsstructuur wordt duidelijk waar de vroegere turfvaarten lagen. Enkele daarvan zijn compleet verdwenen. Sommige voormalige vaarten zijn vervangen door wegen, waardoor alleen het 'tracé' nog intact is. Daarnaast zijn verschillende vaarten in stand gehouden, zoals de Kerkvaart in Waspik, de Capelse Haven en de Waalwijkse Haven. Ook de dijkstructuren vormen belangrijke lijnelemen-

ten in het landschap, een voorbeeld is de Winterdijk. Deze werd na de St. Elizabethsvloed aangelegd om de kans op verdere overstromingen te verkleinen. Haaks op deze Winterdijk lagen de turfvaarten. De Winterdijk is erg goed zichtbaar vanuit het landschap vanwege de hogere ligging en de bomenrij. Vanaf de dijk is er prachtig zicht op de natuurgebieden uit de omgeving.

Een ander cultuurhistorisch lijnelement is de Zuidhollandse dijk. De dijk heeft haar historische karakter vrijwel verloren omdat het bedrijventerrein Berkhaag erg dicht op de dijk gelegen is. Daarnaast is de dijk voor een groot gedeelte onbeplant.

Infrastructuur

Cultuurhistorische waarden zijn ook terug te vinden in de infrastructuur. Met name de volgende infrastructuren zijn van cultuurhistorisch belang:

- *Historische bebouwingslinten;*
- *Het Halvezolenpad, de voormalige spoorlijn van Den Bosch tot aan Lage Zwaluwe;*
- *Stegen en zeines, die bepalend geweest zijn voor de stedelijke ontwikkeling van Waalwijk.*

Verkavelingspatroon

Het slagenlandschap, de oorspronkelijke verkavelingsstructuur met smalle kavels die gescheiden worden door sloten en bosschages, is nog steeds zichtbaar in het landschap ten westen van Waalwijk.

Defensie

Defensieve cultuurhistorische waarden zijn: retranchement, batterij, linedijk en overlaat. De Baardwijkse Overlaat heeft, naast natuurwaarden, een grote cultuurhistorische waarde.

De Alblasserwaard en het land van Heusden en Altena liepen onder water tijdens de watersnood van 1741. Hierna werd een waterbeheersplan opgesteld om nog meer overstromingen te kunnen voorkomen. Het overtollige water van de Maas kon door een dijkverlaging via de Baardwijkse Overlaat tussen Drunen en Baardwijk naar het Oude Maasje afwateren. De situatie rond Waalwijk en Heusden was hierdoor verbeterd, echter had Den Bosch nog steeds problemen met de afvoer van het water uit de Maas, de Aa en de Dommel. Tijdens de wintermaanden liep de omgeving van Den Bosch onder water, omdat de Dommel en de Aa hun water niet kwijt konden op de Maas en ze hun eigen loop zochten. Het water bleef lang staan vanwege het geringe verval. Daarom werd een nieuw afwateringskanaal gegraven om het overvloedige water van de Dommel via een andere route naar de (Bergsche) Maas te brengen. Dit is het Drongelens Kanaal ten oosten van Waalwijk.

Retranchementen (vestingwerk) en batterijen werden gebruikt voor militaire doeleinden. Tegenwoordig zijn deze verdwenen. In Waspik lag vroeger een militair verdedigingswerk om oprukkende vijanden uit de buurt van de vesting Geertruidenberg te houden. Omdat Waspik op een zandrug ligt was inundatie niet mogelijk. Op de plek van het verdedigingswerk, De Vest, is

een natuurgebied gerealiseerd. Een paar puntvormige aarden wallen in het natuurgebied verwijzen terug naar de vorm van het verdedigingswerk.

Nederzettingsstructuur

De nederzettingsstructuur is ontwikkeld op de hoger gelegen zandgronden in de vorm van bebouwingslinten. Bijvoorbeeld het bebouwingslint Sprang-Vrijhoeve-Nieuwe Vaart. Deze middeleeuwse bewoningsas kenmerkt zich door de aanwezigheid van oude boerderijen met op enkele plekken intacte oude beplanting van leilindes. Opvallend is dat de woningen schuin ten opzichte het historische ontginningslint staan. De woningen zijn functioneel opgesteld ten behoeve van het noord-zuid georiënteerde slagenlandschap. Daarnaast zien we historische bebouwing op de Winterdijk en langs voormalige turfvaarten.

Historische groenwaarden

In de bijlage bij de erfgoedkaart zijn historisch groen en monumentale bomen opgenomen. Het historische groen bevindt zich grotendeels ten westen van Waalwijk. Hier is de oorspronkelijke verkavelingsstructuur van het slagenlandschap nog steeds zichtbaar. De eendenkooi in het natuurgebied Den Dulver is ook aangewezen als historisch groen. De monumentale bomen betreffen solitaire bomen die een cultuurhistorische betekenis hebben, minimaal 90 jaar oud zijn en in goede gezondheid verkeren.

Op pagina 99 staat de kaart met de historische groenwaarden.

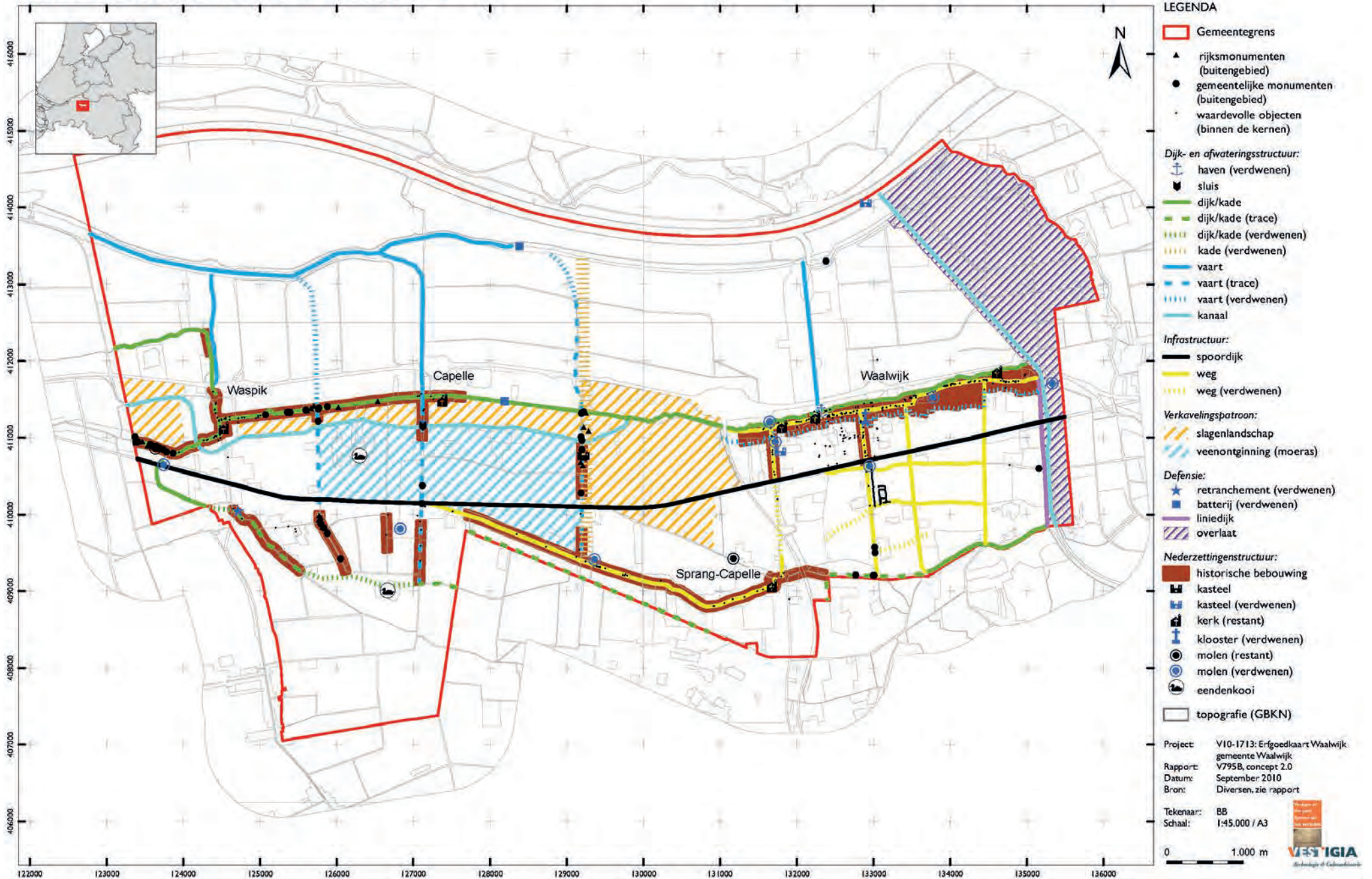

Op de plek van het voormalige retranchement in Waspik is een natuurgebied, De Vest, gerealiseerd.

Bronnen:

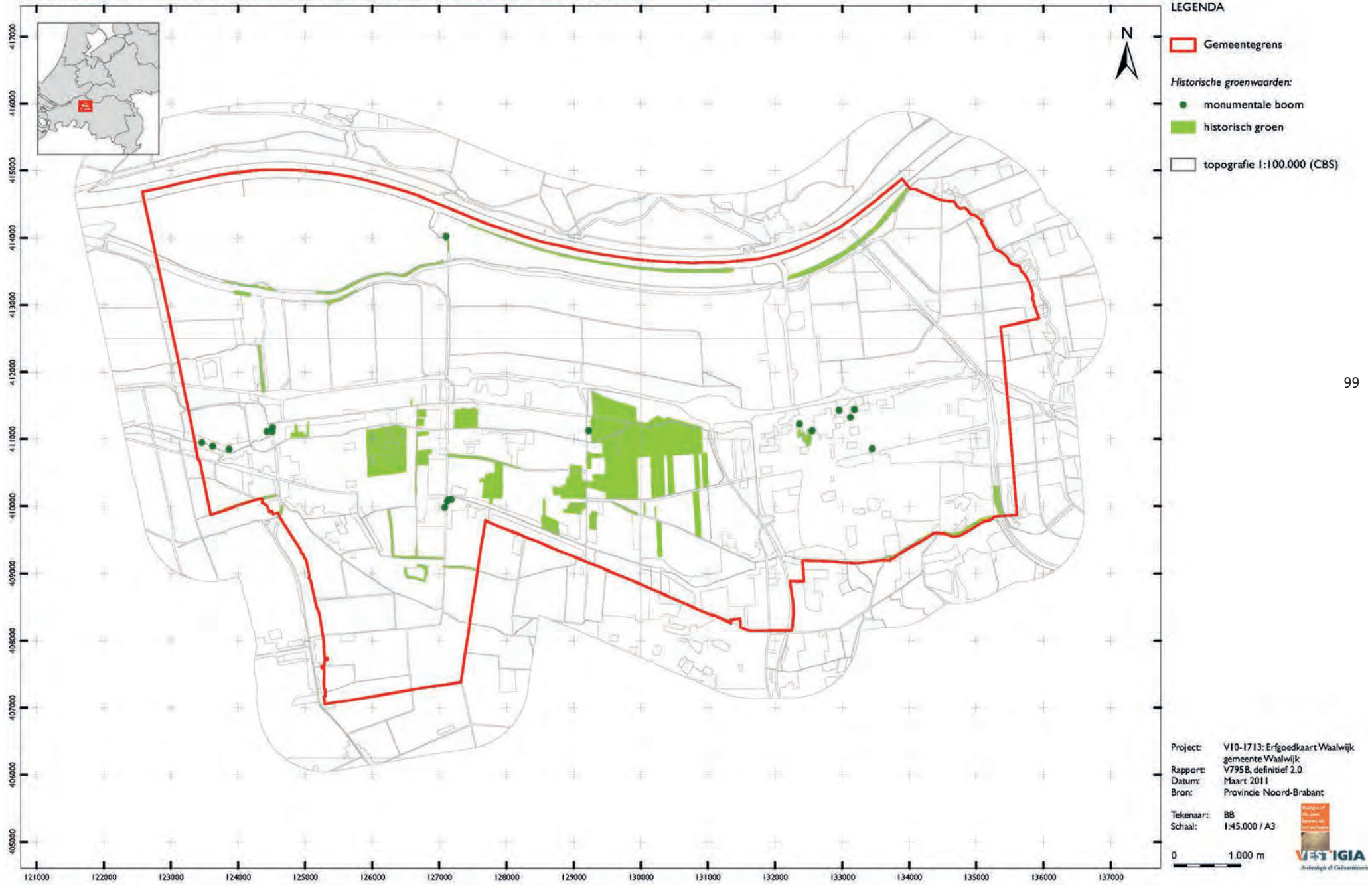
- *Het Drongelens Kanaal, <http://www.bossche-encyclopedie.nl/>, z.d.*
- *Van Baardwijkse Overlaat tot Drongelens Kanaal, <http://www.hvbrabant.nl/van-baardwijkse-overlaat-tot-drongelens-kanaal/>, z.d.*
- *De Baardwijkse Overlaat, <https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/de-baardwijkse-overlaat>, 2011*
- *Erfgoedkaart gemeente Waalwijk, gemeente Waalwijk, 2010*

KAART I - CULTUURHISTORISCHE THEMAKAART

Kaart: Erfgoedkaart gemeente Waalwijk: Cultuurhistorische themakaart

KAARTBIJLAGE 6 - HISTORISCH GROEN (CHW NOORD-BRABANT, 2006)

Bijlage 3 Ruimtelijke ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden de huidige en toekomstige ontwikkelingen op het gebied van infrastructuur, wonen, werken en groen beschreven.

Infrastructuur

Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat

De Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) is een project waarbij tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch op, en aan, de snelweg A59 wordt gewerkt aan diverse deelprojecten op het gebied van infrastructuur, water, natuur en recreatie. Er werken 20 partijen mee aan de GOL, waaronder gemeente Waalwijk. Op pagina 102 staat een globale weergave van de GOL.

Verschillende vraagstukken hebben geleid tot dit project:

- Omwonenden ervaren geluidsoverlast van de A59;
- De A59 belemmert de aanleg van de ecologische verbinding-zones welke het rivierengebied van de Maas aan de noordzijde en het Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen aan de zuidzijde met elkaar moeten verbinden;
- De A59 vormt een barrière voor de waterberging die benodigd is om 's-Hertogenbosch te beschermen tegen overstromingen;
- De A59 heeft vele op- en afritten op relatief korte afstand van elkaar. Hierdoor ontstaan regelmatig files en onveilige situaties. Daar komt bij dat door de bouw van woningen en bedrijven in de omgeving de verkeersdrukke verder zal toenemen;

- Tijdens spitsuren is er ongewenst sluipverkeer door de woonkernen.

Vanuit deze vraagstukken zijn de volgende drie doelstellingen vastgesteld:

1. Versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de Oostelijke Langstraat;
2. Verbeteren van de leefbaarheid in het gebied;
3. Faciliteren van duurzame economische groei in de regio.

Deze doelstellingen wil men met de GOL behalen door middel van de volgende maatregelen:

- Het realiseren van twee grote ecologische verbindingen in het noorden;
- Het verwijderen van vier van de negen op- en afritten;
- Het verbeteren van de parallelwegen zodat regionaal verkeer niet over de snelweg hoeft.

Deze maatregelen moeten zorgen voor een betere verkeersdoorstroming waardoor economische groei in de regio wordt bevorderd en de leefbaarheid van het gebied verbetert.

De GOL bevat de volgende ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van Waalwijk:

- Aangepaste afslagenstructuur van de A59;
- Parallelstructuur ten noorden van de A59 en ontsluiting via de Baardwijkse Overlaat;

- Vervanging en verlenging van de brug over het Drongelens Kanaal;
- Realisatie van een ecopassage, die het rivierengebied van de Maas verbindt met het Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen;
- Aanleg van recreatieve wandelroutes.

Bronnen:

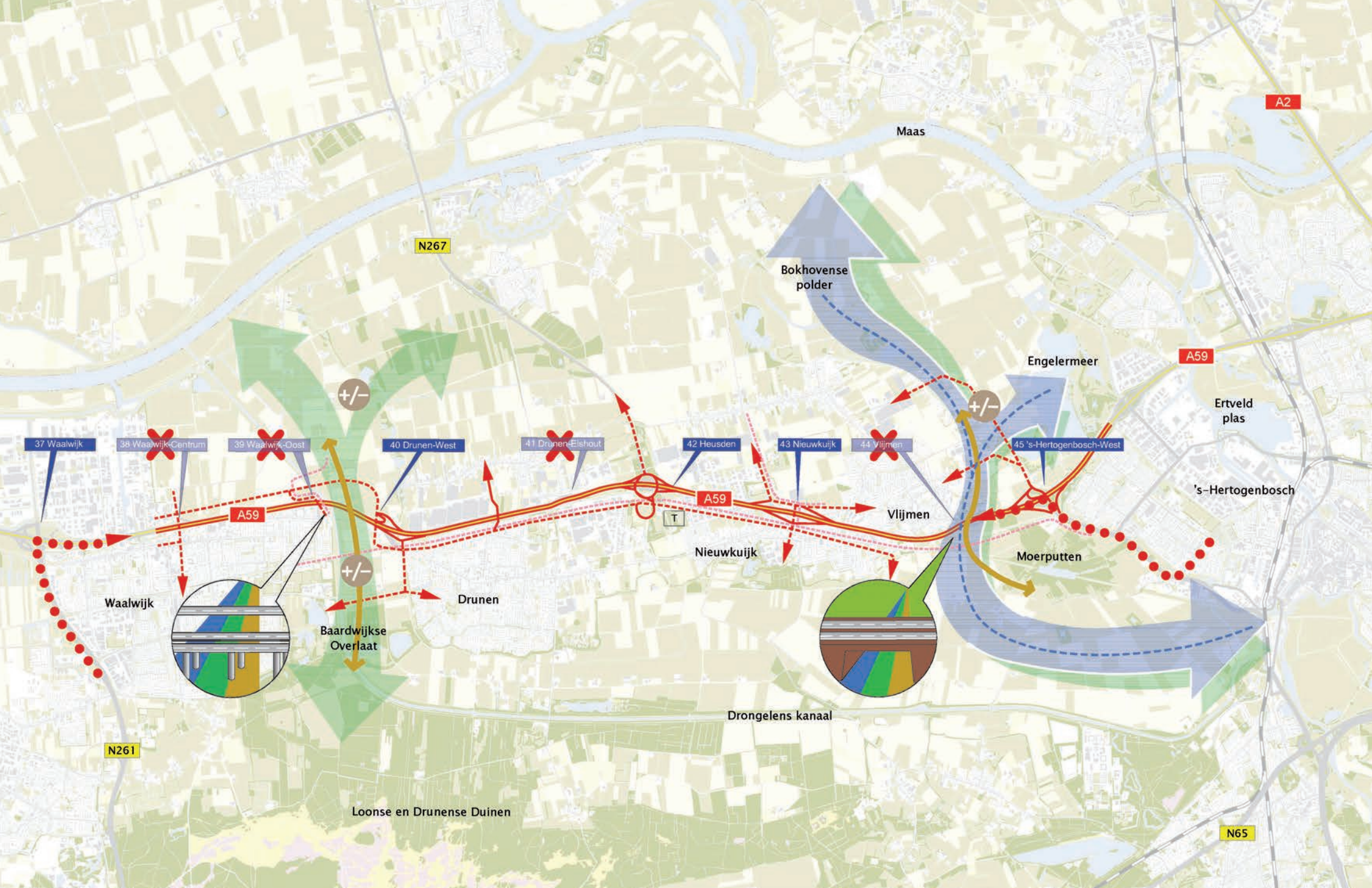
- Oostelijke Langstraat, <https://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/ruimtelijke-ordening/gebiedsontwikkeling/gebiedsversterking-oostelijke-langstraat.aspx>, z.d.
- Samen, slimmer, beter werken Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat, Provincie Noord-Brabant, 2015

Parallelroute Raamsdonksveer

Rondom knooppunt Hooipolder vinden een aantal ontwikkelingen plaats. Eén daarvan is een parallelroute aan de noordzijde van de A59 vanaf afrit Waspik richting Raamsdonksveer. Door de realisatie van deze parallelroute wordt sluipverkeer door Waspik-Beneden en bedrijventerrein Scharlo/Maasoever tegengegaan.

Kaart: Huidige en toekomstige ontwikkelingen

Onderzoeksthema's business case

	Verkeer
	Fietsverkeer
	Hoogwaardig openbaar vervoer
	Landschaps ecologische zone
	Landbouw : compensatie opgave
	Recreatie
	Hoogwaterbescherming
T	Transferium

Wonen

Landgoed Driessen

Landgoed Driessen is een nieuwbouwproject tussen het Halvezolenpad en de noordkant van de kern Sprang. In totaal komen er ca. 2700 woningen. Landgoed Driessen staat in het teken van 'Wonen in het Landschap'. In het stedenbouwkundig plan is rekening gehouden met de kwetsbare natuur uit de omgeving. Er is een geleidelijke overgang tussen natuur en stad. Daarnaast lopen er groene ruimtes tot diep in de woonwijken: de 'Groene Vensters'. Momenteel is er al één gerealiseerd. Deze ligt ten westen van de woonwijk De Driesser Velden Oost. In het Groene Venster is de structuur van het slagenlandschap herkenbaar.

Landgoed Driessen bestaat uit verschillende deelplannen. Naast de Driesser Velden Oost zijn de deelplannen De Gaard en fase 1 van woonwijk De Villa gerealiseerd. In De Gaard liggen voornamelijk sport-, recreatieve en educatieve voorzieningen. Deelplannen Het Koetshuis, De Bibliotheek en fase C van De Villa zijn in uitvoering. Het Lommerrijk is in voorbereiding. Daarnaast zijn in het ontwikkelingsplan ook de deelplannen De Orangerie en De Driesser Velden West opgenomen. Het tweede Groene Venster zal tot diep in woonwijk de Orangerie lopen.

Bron:

Het ontwikkelingsplan Landgoed Driessen, gemeente Waalwijk, 1997

Waesgeerd-West

Waesgeerd-West is een uitbreidingsplan aan de westrand van Waspik. Op deze plek worden riante woningen gebouwd op ruime kavels. Doordat de gemeente Waalwijk weinig regels stelt aan de bouw van de nieuwe woningen, ontstaat er een woonwijk met gevarieerde woningen. De koper krijgt namelijk veel vrijheid in de vormgeving van het gewenste architectuurbeeld. De bouwplannen moeten voldoen aan de eisen die vermeld staan in het bestemmingsplan. Dit betreft eisen over de afmetingen en oriëntatie.

De wijk beschikt over ruime percelen. Aan de westzijde van het plangebied ligt een landschapszone die zorgt voor een landschappelijke inpassing van de locatie en dient als buffer tegen verdere verstedelijking.

Bron:

Werelds Wonen in Waesgeerd-West, http://www.waalwijk.nl/inwoners/werelds-wonen-in-waesgeerd-west_3694/, z.d.

Woningbouw Hoefsven

Het recreatiegebied in de omgeving van het Hoefsven in Waalwijk staat continu in ontwikkeling. In het noordoostelijke deel (tussen het Postpad en de Akkerlaan) zal extensieve woningbouw worden ontwikkeld, 'wonen in het groen'. Op dit moment is een masterplan in ontwikkeling waarin groene verbindingen worden gelegd met de woonomgeving.

De Spranckelaer

Ten zuiden van de A59, tussen Waalwijk en Capelle, ligt het recreatiegebied De Spranckelaer. Het park kon op deze plek gerealiseerd worden, omdat hier zand is afgegraven voor de aanleg van de A59. In dit park mocht niet permanent gewoond worden. Momenteel worden maatregelen getroffen om permanent wonen op het park te legaliseren. Daarnaast wordt er gewerkt aan een landschappelijke inpassing van de bebouwing.

Bron:

De Spranckelaer, <http://www.planenproject.nl/projecten/17-de-spranckelaer>, z.d.

De Rugt

In Waspik-Boven wordt een woonwijk gerealiseerd met verschillende woningtypen. De stedenbouwkundige hoofdopzet is tot stand gekomen in samenwerking met bewoners van Waspik. In de wijk wordt ingezet op leefbaarheid, levensloopbestendigheid en energiebesparing.

Bron:

https://issuu.com/vanwanrooij/docs/brochure_fase2b

Werken

Haven Waalwijk

De ontwikkeling van de haven in Waalwijk bestaat uit de volgende deelprojecten:

- *Het realiseren van een nieuwe oostelijke insteekhaven;*
- *Het afronden van de vrachtwagenparkeerplaats bedrijventerrein Haven;*
- *Het afronden van de noordelijke ontsluitingsroute bedrijventerrein Haven;*
- *Het realiseren van een overslagterrein bij de nieuwe oostelijke insteekhaven;*
- *Het bieden van een alternatief voor de bestaande recreatieve havenvoorziening.*

Industrieterrein Haven is een belangrijke bron van werkgelegenheid. De omstandigheden om het terrein verder uit te breiden zijn gunstig:

- *Gunstige ligging aan de A59;*
- *Goede bereikbaarheid via de Bergsche Maas en daarmee een schakel op de transportas mainport Rotterdam – Venlo (en achterland);*
- *Er is voldoende uitbreidingsruimte voor industrieterrein Haven Acht aan de oostzijde van het industrieterrein.*

Bron:

Structuurvisie Waalwijk 2025 - Deel A en B, gemeente Waalwijk, 2015

Groen

EVZ Sprangse sloot

Samen met de realisatie van het industrieterrein Haven VII is een Ecologische Verbindingszone ontwikkeld, tussen het Oude Maasje en het Langstraatgebied, in het verlengde van de Sprangse sloot. Het noordelijke deel van deze Ecologische Verbindingszone moet nog worden gerealiseerd.

- VERKLARING
- autosnelweg / autoweg
 - water
 - EHS / EVZ
 - bestaande groene hoofdstructuur
 - te ontwikkelen / te versterken groene hoofdstructuur
 - gemeentegrens

